

Sveriges
lantbruksuniversitet

Sveriges lantbruksuniversitet
Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap
Område Landskapsarkitektur

KLIMAT I LANDSKAP

-Om Att Accentuera Förändringen på en Urban Plats

CLIMATE IN LANDSCAPE

-About Enhancing Change in an Urban Space

Martina Andersson

Examensarbete i landskapsarkitektur, 30 hp Landskapsarkitektprogrammet
Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU, Alnarp 2009

KLIMAT I LANDSKAP

-Om Att Accentuera Förändring på en Urban Plats

Martina Andersson

Handledare: Tiina Sarap och Gunilla Lindholm (SLU, Landskapsarkitektur)

Bitr. handledare: Anders Mårsén (NOD-Combine)

Examinator: Pär Gustafsson, SLU, Landskapsarkitektur

Bitr. examinator: Allan Gunnarsson, SLU, Landskapsarkitektur

Omfattning: 30 hp

Nivå och fördjupning: A2E

Kurstitel: Examensarbete i landskapsarkitektur

Kurskod: EX0375

Program/utbildning: Landskapsarkitektprogrammet

Ämne: Landskapsarkitektur

Utgivningsort: Alnarp, oktober 2009

Omslagsbild: Martina Andersson

Serienamn: Självständigt arbete vid LTJ-fakulteten, SLU

Elektronisk publicering: <http://stud.epsilon.slu.se>

Nyckelord: Landskapsarkitektur, Klimat, Förändring, Stadrum, Naturliga processer, Land art, Stadsplanering, Plats-specifik Design, Brukarmedverkan, Odling

Fakulteten för landskapsplanering, trädgårds- och jordbruksvetenskap.

Examensarbetet ingår även i ett samarbetsprojektet 'Klimatskolan', en serie klimatseminarier av SLU och LRF (Lantbrukarnas Riks Förbund).

STORT TACK;

Stort tack till LRF (Lantbrukarnas Riks Förbund) genom Jan Eksvärd samt till NL (Natur och Landskaps) -fakulteten på Alnarp för ekonomiskt stöd till examensarbetet. Ett stort tack även till mina duktiga handledare Tiina Sarap, Anders Mårsén samt Gunilla Lindholm för gemensamt stöd och god hjälp genom hela arbetsprocessen. Ni har bidragit med många inspirerande tankar. Tack till Carl Piper för att du tog dig tid att visa upp en bit av Skåne och berätta om det goda arbete du gör. Tack till Thorbjörn Andersson för att du delade med dig av många av dina inspirationskällor. Tack även för stöd och feedback från mina vänner Elin Henricson, Lisa Hellberg och Micke Johansson. Diskussionerna med alla er har varit oerhört viktiga för arbetet. Tack till min mor Anita för korrekturläsning och tack till min bror Henrik Andersson och Anna Olstam för hjälp med layout. Tack även till övriga deltagare och medverkande föreläsare i projektet 'klimatskolan'.

CLIMATE IN LANDSCAPE

-About Enhancing Change in an Urban Space

Martina Andersson

Supervisor: Tiina Sarap and Gunilla Lindholm (SLU, Landscape Architecture)

Ass't supervisor: Anders Mårsén (NOD-Combine)

Examiner: Pär Gustafsson, SLU, Landscape Architecture)

Ass't examiner: Allan Gunnarsson, (SLU, Landscape Architecture)

Extention: 30 ESTC credits

Level: A2E

Course title: Master thesis in Landscape Architecture

Course code: EX0375

Programme: Master in Landscape Architecture

Subject: Landscape Architecture

Place of Publication: Alnarp, October 2009

Cover page: Martina Andersson

Serial name: Independent Study at the LTJ-Faculty, SLU

Electronic publication: <http://stud.epsilon.slu.se>

Key words: Landscape architecture, Climate, Change, Urban space, Natural process, Land art, Urban planning, Site specific design, User participation, Cultivation

Faculty for Landscape planning, Garden, and Cultivation Science

The Master Thesis is also a part of the project 'Climate School' which is a series of seminars arranged by SLU and LRF (Lantbrukarnas Riks Förbund).

ACKNOWLEDGMENTS:

Thank you LRF (Lantbrukarnas Riks Förbund) through Jan Eksvård and to the NL (Nature and Landscape) -Faculty at Alnarp for economic support. Thank you to my helpful supervisors Tiina Sarap, Anders Mårsén and Gunilla Lindholm for good assistance during the whole process. You have contributed with a lot of inspiring input. Thank you to Carl Piper for taking your time to show me a piece of Skåne and sharing your good work. Thank you to Thorbjörn Andersson for sharing many of your sources of inspiration. I would also like to thank my friends Elin Henricson, Lisa Hellberg and Micke Johansson for support and feed back. Discussing my topic with all of you have been very important for my work. Thank you to my mother Anita, for help with the text and thank you to my brother Henrik Andersson and Anna Olstam for help with the lay out. Also thanks to participants and lecturers from the project 'The Climate School'.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

FÖRORD.....	2
PREFACE.....	3
INNEHÅLLSFÖRTECKNING.....	4
SAMMANFATTNING.....	6
ABSTRACT.....	7
LÄSANVISNING.....	8
INLEDNING.....	11
INTRODUKTION	13
BAKGRUND	14
MÅL	14
METOD	15
...Metodkarta	16
NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER	18
EN PLATS I EN SOCIAL KONTEXT	20
KLIMAT I LANDSKAP.....	21
LANDSKAPSARKITEKTUR OCH KLIMAT	24
LANDSKAP OCH KLIMAT	28
PROBLEMFÖRMULERINGAR, TANKEDIAGRAM	28
...Tankediagram 1	28
FÖRÄNDRING I LANDSKAP (Tankediagram 1)	29
OMVÄRLDSANALYS (Tankediagram 2a)	30
MÄNSKLIG OCH NATURLIG KLIMATPÅVERKAN	31
ÖNSKVÄRT SCENARIO (Tankediagram 2b)	32
STRÄVAN MOT BALANSEN	33

REFERENSER.....35

INTRODUKTION REFERENSER	36
...Det jag letar efter i referensobjekten	37
...Frågorna	37
...Referensobjekten	37
REFERENSER;	
FOUNTAIN SERIES	39
A LINE MADE BY WALKING	41
RIVERS AND TIDES	42
THE STEP IT UP ACTION	43
PORTHOLES	47
TIME LANDSCAPE	49
GUGGENHEIM BILBAO	51
MIROIR D'EAU	55
LONGJII TERRACES	57
TANNER FOUNTAIN	59
YONGNING RIVERPARK	61
SURFING	63
SAMMANFATTNING INSPIRATION	64

PLATSEN.....67

INTRODUKTION PLATSEN	67
MÖLLEVÅNGEN - På kartan	70
MÖLLEVÅNGEN	72
...Varför behövs det en park här?	72
...Ett område med stor brist på grönstruktur	72
...Mötesplatser	73
...Gator	74
...Grönstruktur	76
...Cykelstråk	77
...Stenstaden	78
...Kreativiteten	80
PLATSEN	85

...Återtagandet	85
DÄRFÖR FINNS FÖRUTSÄTTNINGARNA	
PÅ MÖLLEVÅNGEN.	86

GESTALTNING SOM STRATEGI.....89

INTRODUKTION STRATEGI	89
FÖRÄNDRING LIGGER I TIDEN	91
STRATEGI; INTRESSE FÖR KLIMAT GENOM	
LANDSKAPSARKITEKTUR. (Tankediagram 2b)	94
MÖTET - MÄNNISKAN, NATUREN	
(Tankediagram 3)	95
PLATSEN KAN PÅVERKAS AV MÄNNISKAN	
I SAMVERKAN MED NATUREN	95
LANDSKAPSARKITEKTUR SOM STRATEGI	96
...Tankediagram 4	97
SKÅNSKT NATURLANDSKAP	98
IN MED ETT STYCKE SKÅNSKT LANDSKAP...	106

GESTALTNINGSPROGRAM.....109

INTRODUKTION FÖRSLAGET	109
FRÅN INSPIRATION TILL GESTALTANDE	110
ÖVERGRIPANDE AVSIKTER MED UTFORMNING	112
PARKEN SOM STRATEGI	114
...Strategikarta	115
MÅLET MED PLATSEN	116
LAPP PÅ LAPP - PRINCIPEN	118
...Lapp på lapp...	119
OM MAN RULLAR UT EN ÅKERMATTA I STADEN.	120
NYA PERSPEKTIV	121

VOLYMER	122
STRATEGI; INTERAKTIVITET 1	124
...Renodla	125
STRATEGI; INTERAKTIVITET 2	126
...Väder och rörelsestyrd indikator	127
STRATEGI; INTERAKTIVITET 3	130
BRUKARMEDVERKAN	131
BRUKARPUSSLET	133
INVOLVERANDE PROCESS	134
PARKEN BYGGS I FLERA FASER	135
FRAMTIDEN?	136

AVSLUT.....137

REFLEKTION: PROCESSENS STRATEGIER	140
...De tre strategilagren	138
...Att arbeta med strategier på olika nivåer	141
...Sammanfattning processens strategier	142
...Slutligen	144

KÄLLFÖRTECKNING.....146

...Litteratur	146
...Övriga dokument/Internet	147
...Tidsskrifter	147
...Intervjuer/Möten	148
...Bildkällor	148
...Förstudier	150

SAMMANFATTNING

I detta examensarbete har jag utgått från teorier om klimat och människa och den energi som jag tror finns i gränssnittet mellan mänskliga aktiviteter och naturliga processer.

Jag har utgått från att både mänskliga aktiviteter och naturliga cykler påverkar klimatet och att det är den sammanlagda påverkan som utgör resultatet.

Jag har gått vidare från denna teori till att arbeta med utformningen av en plats, för att undersöka om man kan påvisa detta genom landskapsarkitektur. - Om landskapet kan utgöra en plattform för en fråga som berör natur, men som vanligtvis skilddras i helt andra kontexter och i ett hav av svårsläslig information.

Jag har strävat efter att lyfta/skildra klimatet och dess förändrighet som ett intresse - inte som ett hot.

Jag har med hjälp av referensstudier reflekterat över vad jag tycker om på olika platser och låtit mig inspireras inför kommande gestaltungsutmaning.

Jag har arbetat med en plats i en urban kontext för att den skall vara tillgänglig för fler än de som vanligtvis intresserar sig för natur eller miljöfrågor.

Målet är att parkgestaltningen som verktyg kan verka som en strategi för att angripa utmaningen att lyfta både mänsklig och naturlig påverkan i klimatet.

Platsen jag arbetat med är belägen på Möllevången i Malmö och har de kvaliteter i form av skala och läge, som jag ansett vara nödvändiga för mitt projekt. Jag valde även platsen för att jag tror att en parkgestaltning i detta område som har stor brist på grönytor, kan svara till fler intressen än de som jag själv har

utvecklat genom detta arbete.

Det konceptuella programmeringsförslaget blev konturerna av ett skånskt åkerlandskap, utrullat på platsen. Ett nät av lappar att fylla med olika aktiviteter beroende på brukarnas önskemål. En av lapparna lyfts upp och fungerar som en 'reagerande väder- och rörelse-indikator', en plats vars mikroklimat påverkas av förändring i påverkan från både människa och natur.

ABSTRACT

In this thesis I have started from reflecting around theories about climate and man and the energy that I believe one can find in the interface between human activities and natural processes.

I have assumed that both human activities and natural cycles affect the climate and that the sum of impacts constitutes the resulting effect.

With this background I have moved on to working on drawing a proposal for a site, this to investigate whether one can accentuate what happens in this interface between climate and man, - within the field of landscape architecture. Further; if the landscape may serve as a platform for an issue that concerns nature, but usually is described within other contexts and in an ocean of information, hard to read.

I have aimed for raising the dynamics of climate as an interest - not as a threaten.

I have studied references to find out what I like about different sites or experiences that moves me. This to identify interests for inspiration to bring with me to the upcoming design challenge.

I have used a site for my study, situated within the urban core, since I wanted the result to be accessible for more people than the ones that are usually interested in nature or environmental issues.

The aim is that the park design, may work as a strategic tool to raise both human and natural impacts on the climate.

The site I have worked on is situated in the city district Möllevången, in Malmö. The neighbourhood has the qualities that I

was looking for in terms of site and scale. I also chose the site because of the belief that a parkdesign in this area with its lack of green structures, may serve for more interests than the ones I have developed within this study.

The conceptual proposition that I landed on for the site emerged as; contours of a typical Scanian landscape of fields, rolled out over the site. A patchwork to be filled with different activities, depending on the users needs. One of the patches will be lifted up and work as a 'responsive weather and movement indicator'. A site in which the micro climate will be affected by the change of impact from both man and nature.

LÄSANVISNING

Upplägget i produkten följer...

Examensarbetet innehåller olika delar.

En där jag reflekterat över problematiken kring klimat och landskap, vilken innehåller funderingar kring vad vi som landskapsarkitekter kan göra.

En där jag studerat referenser i mitt sökande efter inspiration.

En där jag satt mig in i en plats

En där jag skissat på en strategi för hur jag tar mig an problemet genom landskapsarkitektur på platsen.

En del där jag presenterar ett överordnat gestaltningsprogram.

En reflekterande del där jag återger och diskuterar processens strategier.

UNLEDA

INLEDNING

INTRODUKTION

Landskapet förändras.

Det har alltid förändrats men nu verkar det hända i en allt snabbare takt som ett resultat av de alarmerande klimatförändringarna. Det är svårt att förutse vad som kommer att hända och om effekterna kommer att vara positiva eller negativa på olika platser.

I ett hav av information som behandlar klimatförändringarna och 'klimathotet' kan det vara lätt att bli trött på frågan. Diskussionen blir en stressfaktor som gör att man lätt glömmer bort att det faktiskt finns mycket intressanta aspekter av klimatet. Aspekter som inte kan upplevas i media utan måste upplevas direkt i landskapet. Eftersom klimatfrågan är en fråga som i allra högsta grad handlar om natur och landskap så tror jag att det är viktigt att också naturen eller landskapet - i sin enkelhet kan få bli platsen där man reflekterar över klimatet.

Landskapet formas av klimatet och berörs direkt av klimatförändringarna. Klimatförändringen innebär en förändring i olika väderrelaterade förhållanden; ökad eller minskad temperatur, nederbörd och vindar kommer att leda till ändrade levnadsförhållanden och möjligheter att bruka landskapet. Landskapet ändrar sig även utseendemässigt.

Därför tror jag att man genom landskapsarkitektur kan lyfta fram det och göra det till ett intressant inslag i utformningen. Gestaltning av utemiljöer där man använder klimatet som en tillgång i utformningen kan bidra till att väcka en nyfikenhet inför klimatet.

Klimatet som intresse - inte som ett hot.

Att arbeta med gestaltning av en utemiljö kan också vara ett sätt att göra den annars abstrakta frågan om klimatet platsrelaterad och därigenom lättare att förstå.

En park kan här verka som ett kulturellt forum, där man skapat en plattform för att diskutera frågor som berör människan och naturen idag.

FRÅGESTÄLLNINGAR;

-Hur kan vi som landskapsarkitekter arbeta för en förändrings-medveten utveckling?

-Hur kan man inom landskapsarkitekturen dra fördel av - och inspireras av naturliga processer och cykler som exempelvis vädrets, dygnets och säsongernas växlingar på en plats?

- Kan man accentuera naturliga förändringar och väga dem emot mänsklig påverkan?

-Kan man genom landskapsarkitektur lyfta positiva egenskaper ur förändringarna och väcka engagemang hos människan att ta tillfället i akt att göra något bra i samband med omställningen?

BAKGRUND

Landskapet förändras hela tiden, och ger grund för den dynamik vi upplever i vår vardag i form utav väderväxlingar, men även i den visuella landskapsbilden. Det som omgärdar oss i våra utemiljöer är i ständig förändring. Människor, djur, natur, allt förändras med tiden och präglar därmed olika platser och ger dem ett kulturellt och landskapligt djup.

Att bli varse om att dessa processer sker omkring oss kan för mig ibland leda till ett väldigt omvälvande känslotillstånd. Detta är något jag har blivit mer och mer medveten om under tiden som jag utbildat mig till landskapsarkitekt. Vissa platser, eller bilder har bidragit till olika former av uppenbarelser där jag på något sätt dragits med i platsens rus och nästan kommit in i en form av meditation.

Att sätta fingret på vad det är som har gjort att jag känt så här på vissa platser kan vara väldigt svårt. I mitt examensarbete vill jag därför samla referenser och upplevelser, analysera min visuella och fysiska upplevelse och undersöka om förhållandet till landskapets omgivande processer kan användas som inspiration för att utveckla platser som kan ge grund för omvälvande upplevelser.

Att medvetet arbeta med naturens processer kan även vara något som kan inspirerera och underlätta arbetet för att anpassa landskapet till de förhållandevis snabba förändringar som sker i samband med klimattförändringarna.

MÅL

Mina mål i detta arbete har varit;

- Att hitta exempel på hur landskapsförändring kan accentueras / lyftas fram (göras läsbart).

- Att inspireras, genom att identifiera vad jag tycker om i projekt som berört mig på olika sätt.

- Att föreslå ett överordnat och platsspecifikt gestaltungsprogram med målet att lyfta positiva associationer till landskapsförändring, klimatet som fenomen samt ge plats för åtgärder som kan höja upplevelse kvalitén och minska människans klimatpåverkan.

METOD

Jag har valt att dela in examensarbetets arbetsprocess i urskiljbara delar, som hänger samman sins emellan. Efter diskussioner med min handledare Anders Mårsén på NOD har jag utgått ifrån en metod där arbetet delas upp efter tre huvudfrågor - 1; Vad är studien?, 2; Hur ska problemet lösas? och 3; Vad blir resultatet?

I metoden utgörs den första delen i arbetsprocessen huvudsakligen av sökande efter en relevant problemställning. Senare i processen då problemet identifierats och min vision börjat falla på plats, har jag gått vidare till att applicera problemen på - och relatera dem till en platsspecifik situation. Här har jag arbetat fram en strategi för hur jag angriper problemen med platsens utformning som verktyg.

Processen kan tidsmässigt ses som en cirkulär rörelse, snarare än en linjär, vilket innebär att trots att det finns en inre hierarki där moment efter moment klickas igång genom frågor som är ställda i en viss tidsföljd, så är alla delar i processen ständigt aktiva och relaterar hela tiden till varandra. Nya upptäckter kommer att leda till att jag går tillbaka till tidigare moment i studien, uppdaterar dem och ställer om mitt fokus efterhand som min problemställning i studien utvecklas.

Jag har valt metoden för att jag tyckt att den innehåller krav på viktiga ställningstaganden som jag upplever att den traditionella metoden vi ofta arbetat efter i skolprojekt (bakgrund-analys-koncept-förslag-metoden) saknar. Som exempelvis att man går till botten med varför man överhuvud taget sysslar med landskapsarkitektur och på vilket sätt ett projekt kan göra skillnad i ett större sammanhang (det man gör i omvärldsanalysen i den här metoden, se schema på nästa sida).

Man skiljer inom landskapsarkitekturen mellan induktiva och deduktiva metoder. Den induktiva metoden bygger på stegvis faktainsamling och problemlösning där man delat upp prob-

lematiken i olika delar att lösa i turordning. Man arbetar ofta tidsmässigt linjärt och konfliktundvikande från inventering/analys till förslag. Metoden förenklar arbetet genom att dela upp problemet i mindre delar men kan ibland vara väl styrande för resultatet och hämma kreativiteten. Målet med arbetet är att formulera *hur* ett problem skall lösas. (Sarap 1995)

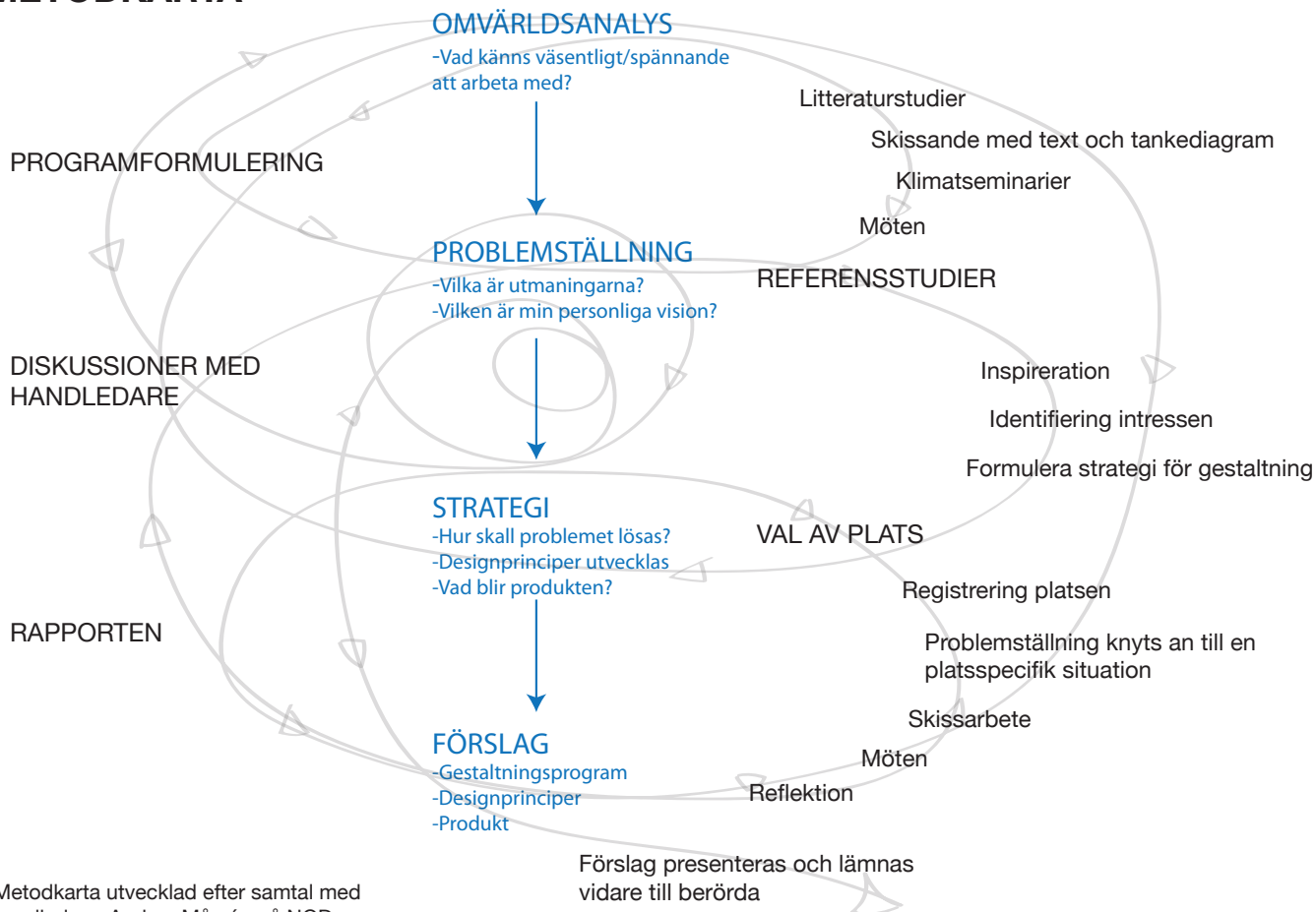
Deduktiva metoder syftar till förklaring av varför man arbetat med en problemställning. *Varför* är en viktig och central fråga. Utan att ha formulerat och motiverat problemet har man inget projekt, därför blir problemformuleringen den viktigaste grundpelaren i arbetet. Den deduktiva metoden ger här utrymme för nya infallsvinklar och inspiration genom hela arbetet. (Sarap 1995)

Många som har formulerat ett deduktivt förhållningssätt till en gestaltningsprocess har använt sig av cirkulära scheman av olika slag, där man ständigt återkommer till och omformulerar sina grundläggande frågeställningar.

Ett exempel på en sådan metod är RSVP-cycles, *creative method* (*Repondez S'il Vous Plaît*), som Lawrence Halprin utvecklade under 60-70 talet. En översättning av den skulle bli Svava-Så-Är-Du-Snäll- cykler - *kreativ metod*. En cirkulärt uppritad metod som Halprin använt sig av för att höja kreativiteten i sitt arbete. Jag blev mycket inspirerad av både hans projekt och cirkulära förhållningssätt till en gestaltningsprocess i början av detta arbete. Jag stötte på en förenklad illustration av metoden på nätet (<http://ariel.adgrp.com/~ghb/WIP/RSVP/rsvp.html>, 090227) och har sedan valt att arbeta med en annan cirkulär metod, som är inspirerad av detta tankesätt.

Metoden är en hjälp att hålla en kritisk ställning till mitt arbete och att ständigt gå tillbaka till och omvärdera grundläggande frågeställningar.

METODKARTA

Metodkarta utvecklad efter samtal med handledare, Anders Mårsén på NOD.

Frågeställningarna kan verka självklara men är lätta att tappa bort på vägen om de inte får utgöra grundstolparna för projektet och man aktivt med hjälp av sin metod återkommer till problemformuleringen. Ger grundstolparna tydliga ramar att jobba inom är det sedan enklare att vara fluffig och fri i resten av arbetet.

GENOMFÖRANDETS 3 HUVUDELAR:

Varje del tar upp ungefär en tredjedel av den totala tiden jag lagt på arbetet. De olika delmomenten har inte nödvändigtvis inträffat i tidsordning utan snarare vuxit fram parallellt.

PROBLEMFORMULERING

Vad är studien?

Den första delen gick ut på att undersöka vad som kändes mest väsentligt att jobba med utifrån mina intressen samt de utmaningar som ligger för oss som landskapsarkitekter (i världen) idag. Här valde jag att studera ämnen som Land art och klimatförändringarna och funderade mycket på hur delar ur de två olika intressena kan mötas i landskapsarkitektur. Jag studerade referenser, träffade experter inom ämnensområdena och deltog i klimatsseminarier som anordnats av LRF (Lantbrukarnas Riks Förbund) och SLU (Sveriges Lantbruks Universitet) Denna första del ledde fram till formulering av problemställningarna i arbetet.

PROCESSENS KOMPONENTER

- PROGRAM

Tidig problemformulering.

- LITTERATURSTUDIER

Inläsning genom litteratur om klimat, miljöfrågor, naturliga processer, Land art, landskapsarkitektur m.m. Under litteraturstudiefasen skissar jag med text och reflekterande tanke-diagram över sådant jag tycker är intressant, vilket bildar ett bakgrundsmaterial vars slutsatser ligger till grund för den slutliga produkten.

- MÖTEN

Intervjuer och möten med Carl Piper från Högestads Förvaltning, Thorbjörn Andersson, landskapsarkitekt på SWECO, samt mina handledare, landskapsarkitekterna Anders Mårén på NOD, och Tiina Sarap och Gunilla Lindholm på SLU. För att få en breddad bild av mina initiala intressen har jag träffat sakkunniga inom miljöfrågor och land art. Mötena blir en viktig del, då jag här får feedback på tankar samt tips på nya ingångar och referenser.

-REFERENSSTUDIER

Studier av referensplatser. I minnet, samt sökande efter nya referensobjekt. Referensstudierna är ett sätt att reflektera över hur man kan få ner abstrakta frågor om klimat, landskap och naturliga processer till en förståelig och fysisk dimension.

- SEMINARIER

Under tiden jag skrivit exjobbet har jag också ingått i en grupp studenter från SLU som deltagit i seminarier och diskuterat olika frågor rörande klimatproblematiken. Seminarierna har bidragit till att skärpa mitt förhållningssätt som landskapsarkitekt till hållbar klimatutveckling.

- PROBLEMFORMULERING Skissande med tankediagram, i kombination av text och bild. Identifiera utmaningarna och skapa verktyg för diskussion. Tankediagrammen är viktiga för att illustrera hur jag tänker och skapa bilder att diskutera mina frågeställningar omkring. Kanske tydliggör de mitt syfte och sammanfattar delar av det jag kommit fram till genom min initiala undersökningsperiod. Meningen är att de ska ge en uppfattning om var problemställningarna ligger i förhållande till tiden och relationen mellan människan och klimatet i naturen.

STRATEGIER

Hur skall jag gå till väga?

I den andra delen arbetade jag med att bygga upp en strategi för hur jag skulle tackla utmaningarna i problemställningen. Jag studerade olika referensprojekt närmare som har någon form av koppling till mina frågeställningar och intressen jag utvecklat och försökte i dem identifiera vad jag inspireras av och vill jobba vidare med i en kommande utformningsfas. Jag valde en plats att jobba med utifrån mina mål och intressen och

skissade fram en strategi för hur utformningen av en plats kan fungera som ett verktyg.

PROCESSENS KOMPONENTER

-ANALYS

Analysera och identifiera intressen i referenserna som är relevanta för problemställningen.

- SKISS

Skissa på och utveckla en strategi för hur jag ska angripa problemet, vilka är verktygen för landskapsarkitekten?

- REFLEKTION

Vad ska känneteckna en plats som kan bli arenan för skissande undersökning där tankar översätts till fysisk form?

- PLATS

Platsen är en obebyggd yta på Möllevången i Malmö

-ÅTERBLICKAR OCH OMFORMULERINGS

FÖRSLAG

Vad blir resultatet?

I den tredje arbetsfasen jobbar jag med djupare analys av platsen, koncept och utformning. Jag bokade in nya möten med berörda...

PROCESSENS KOMPONENTER

- ANALYS platsen

-FÖRSLAGSSKISS

Överordnat och platsspecifikt gestaltungsprogram för en plats utifrån de verktyg och den strategi jag kommit fram till genom de föregående delmomenten.

-MÖTEN

Möte med Möllevångsgruppen.

-BRUKARMEDVERKAN

Förslag för hur berörda skall bli en aktiv del av gestaltungsprocessen.

-ÅTERBLICKAR OCH OMFORMULERINGS

Under hela arbetets gång kommer dessutom en dokumentation successivt att få växa fram.

NÅGRA UTGÅNGSPUNKTER

Inför studien är det några tolkningar av begrepp som jag måste förklara för att mina resonemang skall bli tydligare.

-natur

-klimat

-landskap

-landskapsarkitektur

-land art

-platsspecifik gestaltning

NATUR

Ett makrosystem som innehåller alla jordens och atmosfärens ekosystem.

Människan - en del av naturen?

I utgångsläget ser jag människan som en del av naturen, en del av jordens olika ekosystem i vilka vi har kunnat hållbart leva och verka utan att slita ut andra ekosystem. Naturen är uppbyggd av olika mikrosystem som utgör delar av större makrosystem. Klimatet är ett sådant, - kopplat till atmosfären men relaterar till våra aktiviteter på jorden. Allt hänger ihop och människan har blivit en allt starkare komponent i både mikro- och makrosystemen, då vi ökat i vår population, utbredning och i vårt nyttjande av planetens resurser.

Jag tror att ett glapp mellan människan och naturen kan ha uppkommit då vår allt mer utvecklade teknik gjort att våra processer kunnat effektiviseras och gå snabbare än vad de naturligt hade gjort. Vårt tidsperspektiv har blivit allt kortare i en alltmer intensiv vardag. Då våra processer går snabbare än naturens egen, förefaller en mättnadsgräns ha nåtts där naturen i övrigt har svårt att hinna med oss och upprätthålla sin egen balans.

Det är de här processerna, som med hjälp av tekniken går snabbare än naturens, som jag tror delvis kan ligga till grund

för det som utgör den ökade mänskliga påverkan av klimatet. Det är de här processerna som på något sätt står tidsmässigt utanför de andra naturliga systemen men samtidigt aktivt rubbar dem. Jag särskiljer därför mänskliga och naturliga processer för att tydliggöra att de båda är aktiva delar i det stora makrosystemet.

KLIMAT

Det sammanlagda vädret under en längre tidsperiod.

Klimatförändringarna - individens eller samhällets ansvar?

Jag tror att det krävs radikala beslut på hög politisk nivå för att den mänskliga påverkan av klimatet betydande ska minska. Samtidigt är det viktigt att man även jobbar individuellt och visar sin ståndpunkt i frågan genom att agera på gräsrotssnivå, vilket i sin tur kan komma att påverka de kollektiva besluten genom politikerna.

LANDSKAP

Det människan skapat i naturen i form av fysisk miljö + klimat och väder. Men det kan också vara det som skapas på näthinnan då vi betraktar naturen eller landskapet.

LANDSKAPSARKITEKTUR

Formande av natur och landskap i ett socialt sammanhang. Ofta med målsättningen att höja upplevelse kvaliteten för en plats eller förenkla vardagen för människan.

LAND ART

Land art som begrepp är stort och svårt att beskriva. Land art är en konst rörelse som uppstod under 60-talet som innebar att konstnärerna tog sig ut ifrån gallerierna och började bygga platsspecifik konst, med en förankring i landskapet. En förstärkning av landskapet genom en mänsklig intervention, ofta fränkopplad den sociala kontexten. Ofta med ett intresse för människans förhållande till naturens fenomen.

PLATSSPECIFIK GESTALTNING

Med platsspecifik gestaltning menar jag utformning som bygger på platsens förutsättningar och därmed har en större chans att bli vällyckad. I detta arbete sker det platsspecifika utformningsarbetet på en överordnande, konceptuell nivå där jag utifrån en plats på Möllevången undersöker förutsättningarna att lyfta klimatfrågan. Detta utifrån den mentalitet som finns bland invånarna här.

EN PLATS I EN SOCIAL KONTEXT

Då jag bestämde mig för att arbeta med mina valda frågeställningar på en plats ville jag att den skulle uppfylla vissa kriterier.

Jag ville arbeta med ett gestaltningsprogram för en park i en urban kontext för att nå ut till - och förhålla mig till fler än de som vanligtvis intresserar sig för natur- och miljöfrågor. Jag letade efter en plats med ett centralt läge, och gärna med möjligheter att kopplas samman med övrig grönstruktur. Jag visste däremot inte vilken stad jag ville arbeta i och hade från början ingen idé om var mitt gestaltungsprojekt skulle göra sig bäst. Jag påbörjade ett aktivt sökande.

Platsen i fråga dök plötsligt upp i mina tankar när jag var på semester i Norge. Den passade bra in på det jag letat efter - en plats med en spännande skala och läge - i en central stadsdel i Malmö, som uppfylls av en särskild mentalitet, som går i att tänka grönt och i att vara aktiv i sin närmiljö. Platsens framtid som fråga ligger också viktig i tiden då olika aktörer har intresse för att den skall utvecklas på olika sätt. Bristen på grönytor är stor i området och invånarna har både praktiskt och verbalt förmedlat en önskan om flera gröna platser i stadsdelen i stället för de bostäder som nu planeras.

Hela mitt examensarbete tog efter en något slumrande period, ny fart, då jag beslöt mig för att titta närmare på platsen. Att arbeta med det här området skulle kunna uppfylla fler syften än bara de som var mest centrala i mitt examensarbete.

'Landscape reshapes the world not only because of its physical and experiential character but also because of its eidetic content, its capacity to contain and express ideas and so engage the mind.

- James Corner (Recovering Landscape, 1999)

KLIMAT I LANDSKAP

LANDSKAPSARKITEKTUR OCH KLIMAT

Som landskapsarkitekt är en av de stora utmaningarna att jobba kreativt med miljöfrågor. Detta var en av mina utgångspunkter när jag började med utbildningen och fortfarande när jag tog mig an detta examensarbete. Man jobbar i gränssnittet mellan naturen och människan och skapar verktyg för att de ska kunna mötas. Man gör naturen mer lättillgänglig för människan samtidigt som man skyddar naturen mot mänskliga påfrestningar. Så borde det vara i alla fall.

Som en reaktion på en av de största miljö-debatterna genom tiderna, angående klimatförändringsfrågan, började jag att fundera på hur man med hjälp av landskapsarkitektur kan vara med och påverka / minska påverkan på förändringarna. Jag funderade på hur man kan väcka ett intresse och en medvetenhet inför frågor som rör klimatförändringarna. Detta genom de klimatologiska förutsättningar som man finner på en specifik plats.

En ingång var huruvida man kan använda klimat och väder som en tillgång och en berikande del i utformningen - väder och oväder som vi människor bara älskar att prata om - men samtidigt känner en rädsla inför och i många fall ser som en försvårande faktor i vår vardag. Hur kan man göra vädrets föränderlighet till en tillgång?

Tillfälliga, dagliga och säsongsbaserade cykler av flyktiga krafter så som vind, regn, dimma, moln, ljus, ljud, och temperatur iscensätter landskapet med en enorm bredd av upplevbara situationer. Dessa atmosfäriska fenomen definierar vår upplevelse av en plats; utan att ockupera arkitektoniskt utrymme. (Margolis/Robinson 2007)

Det är fenomen som alla platser bjuder på och som bör användas som en tillgång för att förstärka upplevelsen av platsen. Om det är något inom klimatet som är speciellt utmärkande för en plats, som exempelvis ljuset längs västkusten eller de ofta mulna höstarna i södra Sverige, så kan det användas som ett verktyg och tillgång inom landskapsutvecklingen för en plats.

Mitt intresse drogs mot installationer som landskapsarkitekten Lawrence Halprins Auditorium Forcourt Fountain. Jag blev imponerad av hans fontäner, vilka ökar i vattenmassa och intensitet när det regnar. Här blir väderomslag något positivt då det fångas upp, synliggörs och förändrar en plats.

Jag blev också väldigt fascinerad av Walter de Marias 'Lightening Field', en installation på 400 järnstolpar, placerade på ett stort område mitt ute i ingenstans i New Mexico. Lightening Field är knappt synbart i dagsljus men framträder kraftfullt under oväder då järnstolpar på området attraherar blixtrar. (Kastner/Wallis, 1998)

De två ovan nämnda exemplen är två referenser som jag använt som inspiration i mitt arbete. de båda beskriver på ett eller annat sätt en förändringsprocess i landskapet och de beskriver för oss människor fenomen i naturen och ökar därmed vår förståelse för den, genom att de får oss att se och reflektera över processerna. De utgör aktivt en del av olika former av naturliga cykler som finns omkring oss i landskapet och förstärker och synliggör sådana processer på ett sätt som vi vanligtvis inte är vana vid. Det man skapat i landskapet här utgör en länk mellan människan och naturen och en hjälp att se det som finns där, men som vi är så vana vid att vi ibland glömmar bort värdet av.

Ett annat exempel på en plats som förändras av klimatet är Harvey Milk Memorial i San Fransisco. Pink Cloud är en '*Responsive Weather Machine*' som svarar på det dagliga trycket från San Fransiscos dimmiga klimat. Det rosa molnet varierar hela tiden i form beroende på vindstyrka och -riktning. Men molnet skall också vara interaktivt påverkbart, kontrollerbart av besökare via en mynt-styrd automat. Här syns förändringarna som sker naturligt, men man kan även som besökare bidra till förändringen av platsen. (Margolis/Robinson 2007)

Bild 1; Auditorium Forcourt Fountain, Portland

Bild2; Lightening Field, New Mexico

Det är det här som jag tror är den stora utmaningen att bita i. Att låta både naturliga och mänskliga faktorer mötas, integreras och påverka utformningen av en plats. Naturen samspelar med människan och den totala påverkan utgör den resulterande förändringen. Människan är här en aktiv del av de naturliga processerna, Det är så jag ser på problematiken kring klimatförändringarna.

En annan källa för inspiration är en temporär ljusinstallation som skapades av det norska arkitektkontoret Snøhetta, under vintern 2008. Installationen som heter 'Strömmar' utgjordes av en upp-lyst platta vilken belystes när någon gick på den. Detta attraherade folk av alla åldrar att leka och hoppa runt på platsen under framförallt den mörkare delen av dygnet, - vilken är ganska så lång, under vintern i Sandnes.

När vi kommer till en fråga som den om klimatet, så har jag funnit den något abstrakt och svårt att ta till mig. Klimatet i sig går inte att ta på, det är ett immateriellt, svårpåverkbart system, men som däremot direkt relaterar till materiella, påverkbara system så som den fysiska miljö vi har omkring oss. Topografi, hav, biotop och land spelar en stor roll i hur vädret beter sig. Och stor del av denna fysiska miljö är i sin tur påverkad av människan genom tiderna.

Kanske går klimatet och dess positiva egenskaper att lyfta genom vår fysiska miljö, och accentueras genom landskapsarkitekturen.

För att komma framåt i reflektionen om förändring i klimatet, landskap och arkitektur har jag valt att jobba vidare med referensobjekt. Jag tar upp fler projekt som inspirerat mig i kapitlet om referenser, se sid 35.

Bild 3: Harvey Milk Memorial, San Fransisco

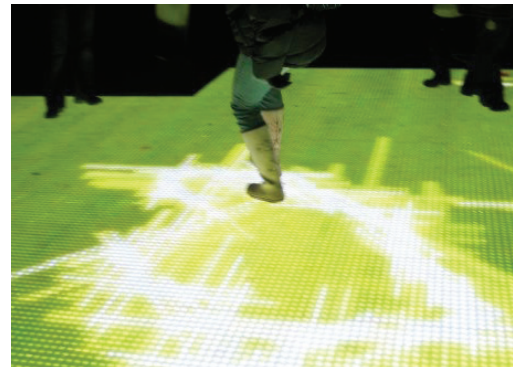

Bild 4: 'Strömmar', ljusinstallation i Sandnes 2008

LANDSKAP OCH KLIMAT

Klimatet är på många sätt avgörande för landskapets egenskaper och förändringsprocesser. I själva verket är det klimatet som har format världens olika bioregioner, till vilka alla livsformer historiskt sett har anpassat sig. Solens strålning, vind, temperatur och luftfuktighet har alla varit avgörande faktorer när jorden formats. Klimatet påverkar vatten, växter, djurliv och odling och är den viktigaste kraften som formar de viktigaste skillnaderna mellan lokala och regionala platser. Mänsklig komfort och överlevnad har varit beroende av att kontrollera och anpassa sig till sin omgivnings klimat. Det har varit avgörande för var människan har valt att bosätta sig och bruka jorden och dessutom har människan blivit expert på att modifiera mikroklimat för att det ska matcha deras behov. (Hough, 2004 p.189)

Därför, när klimatet förändras, kommer detta också att leda till en massiv landskapsförändring, vilket kommer att påverka hur folk lever; nya sätt att bruka jorden och även för hur man njuter av landskapet. Detta kan ibland leda till någonting positivt om man är medveten om förändringen som sker och inkluderar det som en förutsättning och tillgång för en plats utveckling. Även om målet borde vara att förhindra mänsklig klimatpåverkan så gott det går, så måste vi också förbereda och skydda vårt landskap och dra ur goda effekter ur förändringen. Man kan också använda landskapsförändringen som ett redskap för att påvisa klimatförändringarna.

PROBLEMFÖRMULERINGAR -TANKEDIAGRAM

Här följer tre tankediagram vilka beskriver bakgrunden till varför jag jobbat med detta projekt. De är illustrationer av hur jag uppfattar problematiken kring klimatförändringsfrågan; relationen mellan klimatet, vädret och landskapet i diagram 1, respektive relationen mellan klimatet och människans aktiviteter (diagram 2a) och visar var jag uppfattar att vi är nu, 2009. Diagram 2b visar vilket önskvärt scenario jag tänker att vi jobbar för i framtiden och var vi landskapsarkitekter kan komma in i bilden.

TANKEDIAGRAM 1

Tankediagrammet illustrerar hur jag med hjälp av förklaringar ur böcker som 'The Weather Makers' och 'Living Systems' har försökt att göra en illustration av hur landskapet, klimatet och vädret förhåller sig till varandra. 'Weather is what we experience each day. Climate is the sum of all weathers over a certain period, for a region or for the planet as a whole. And all, of course, are generated in the atmosphere.' (Flannery, 2005. (s 19 - 23)

I boken 'Living Systems' skrivs det om projekt där man försökt skapa förståelse för 'immateriella, atmosfäriska fenomen' genom tektoniska landskapsupplevelser. (Margolis/Robinson, 2007. (s 134 - 137) Jag tolkar det som att man skiljer på ett immateriellt väder- och klimatsystem och ett tektoniskt, materiellt system, - bundet till jorden. Detta för att skapa en förståelse för hur systemen hänger ihop. Materialen är mer eller mindre den samma, men i olika former och medium beroende på om de är atmosfäriska eller jorbundna (gas, fast, flytande).

FÖRÄNDRING I LANDSKAP

VÄDRET
KORTSIKTIG FÖRÄNDRING
SVÅR ATT PÅVERKA

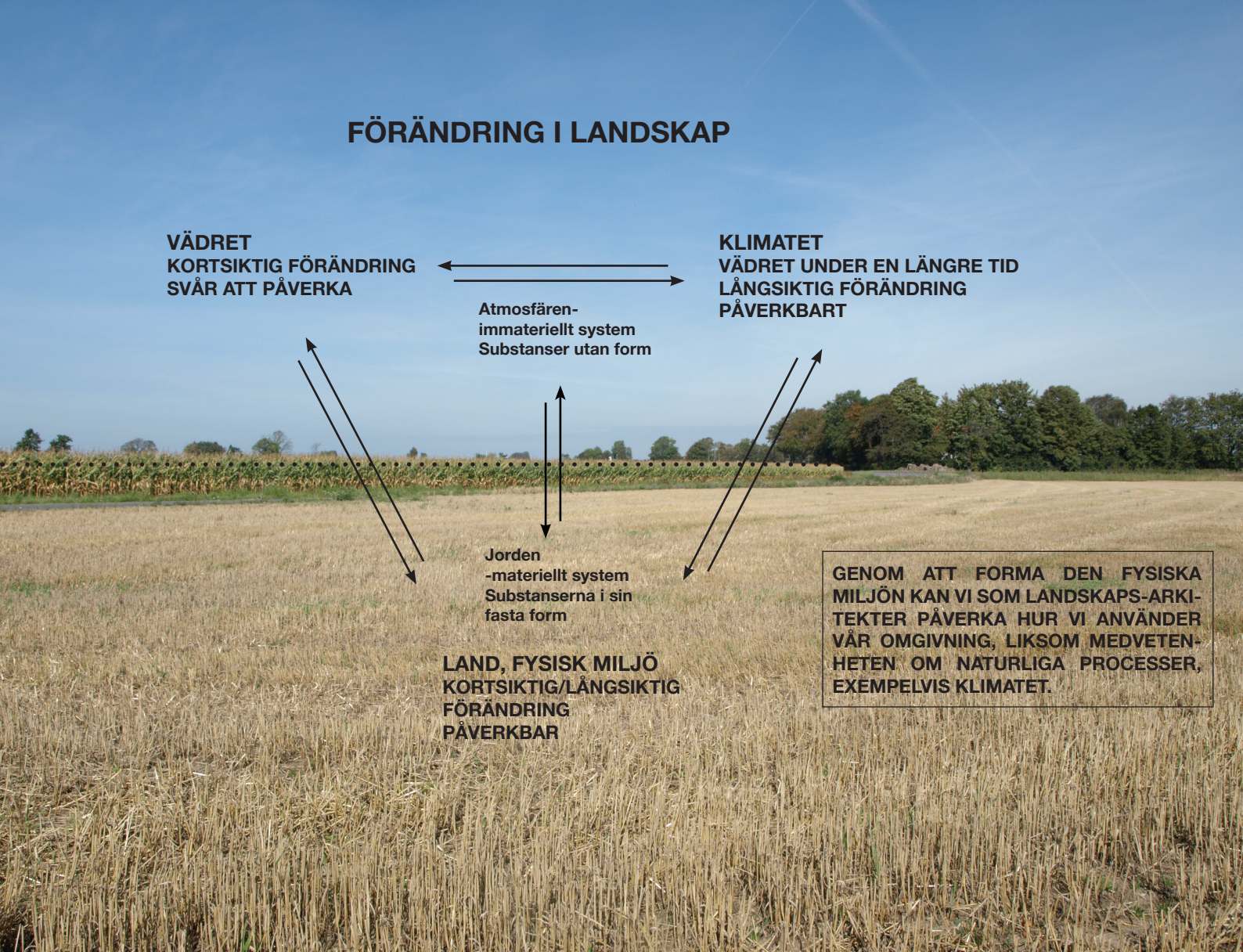
KLIMATET
VÄDRET UNDER EN LÄNGRE TID
LÅNGSIKTIG FÖRÄNDRING
PÅVERKBART

Atmosfären-
immateriellt system
Substanser utan form

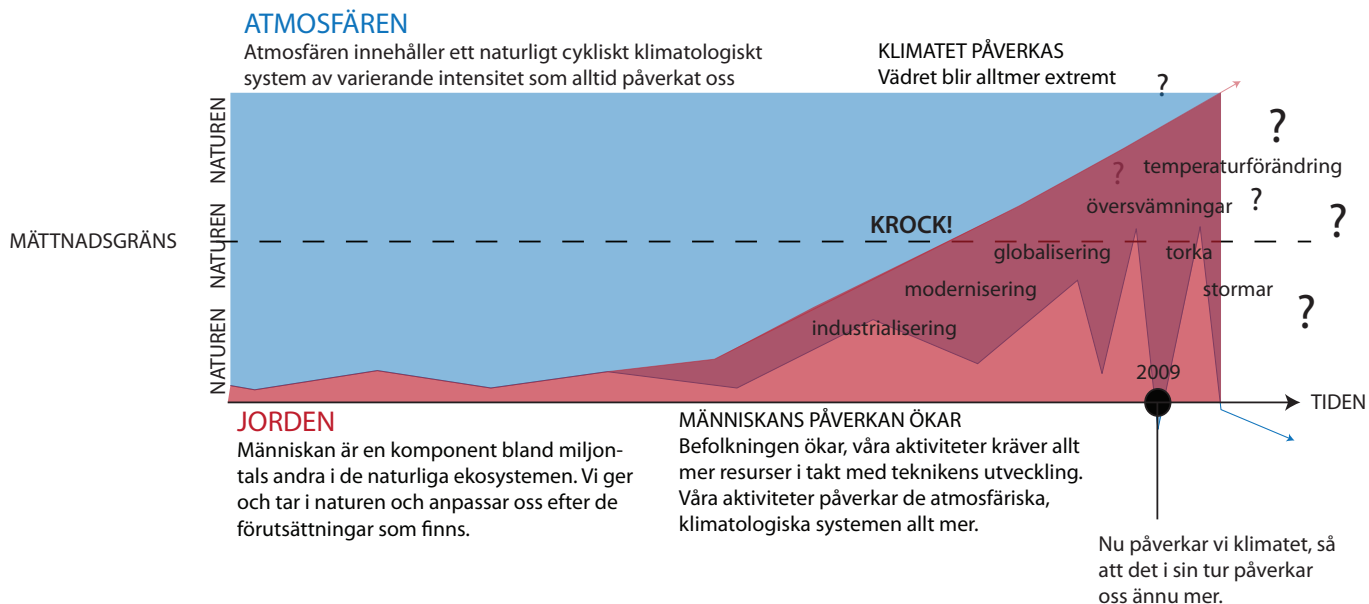
Jorden
-materiellt system
Substanserna i sin
fasta form

LAND, FYSISK MILJÖ
KORTSIKTIG/LÅNGSIKTIG
FÖRÄNDRING
PÅVERKBAR

GENOM ATT FORMA DEN FYSISKA
MILJÖN KAN VI SOM LANDSKAPS-ARKI-
TEKTER PÅVERKA HUR VI ANVÄNDER
VÅR OMGIVNING, LIKSOM MEDVETEN-
HETEN OM NATURLIGA PROCESSER,
EXEMPELVIS KLIMATET.

OMVÄRLDSANALYS

TANKEDIAGRAM 2a

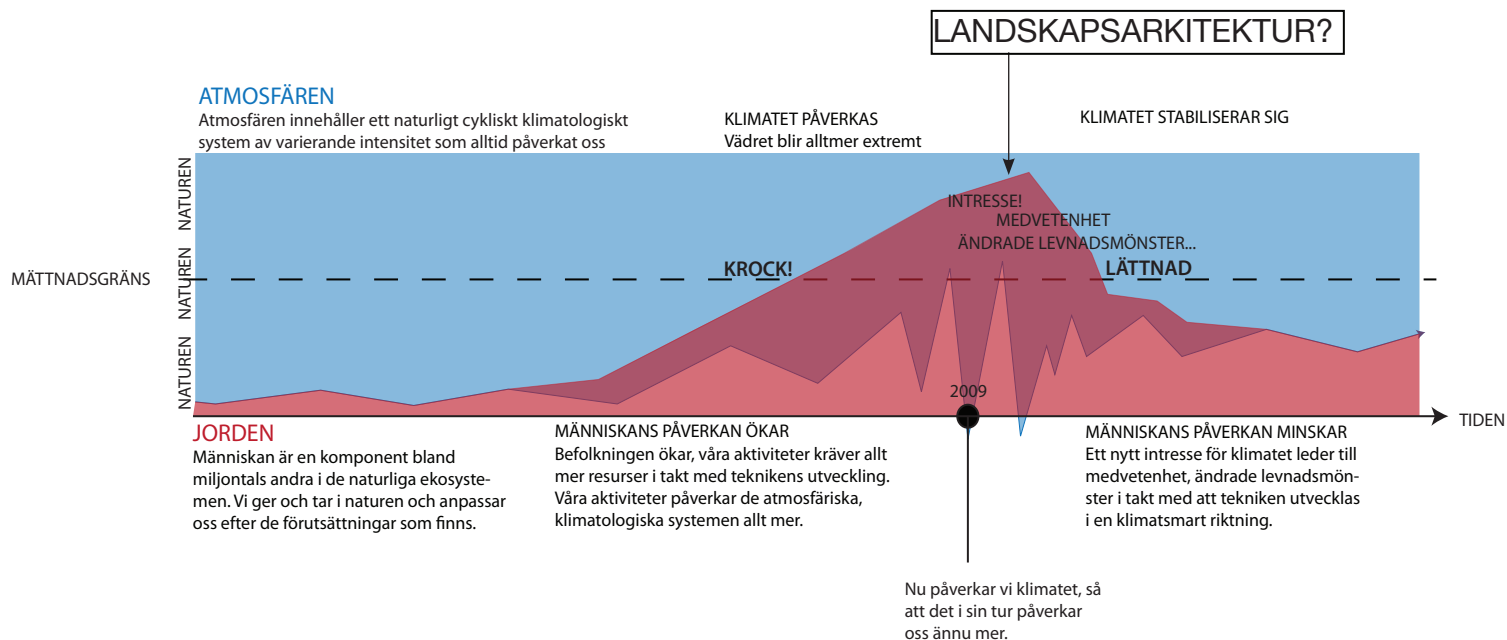
MÄNSKLIG OCH NATURLIG KLIMATPÅVERKAN

Klimatet har alltid påverkat människan, något som vi fått rätta oss efter och inte kunnat styra över. Människan har i sin tur mer och mer gått in i ett samhälle där vi genom vår alltmer utvecklade teknik lyckats skydda oss från klimatets växlingar, men även till en allt större grad bedrivit aktiviteter som kan ha en långsiktig och allvarig effekt på klimatet. Inre klimatologisk påverkan så som uppvärmning från mänskliga aktiviteter kan däremot i sin tur påverka de yttre förut opåverkbara faktorerna då avancerade klimatologiska system rubbas, genom exempelvis växthuseffekten.

En stress uppkommer där människans tryck på klimatet brottas mot klimatets svarande tryck mot oss. Vi - människorna och våra aktiviteter tar större plats i naturen än vad utrymmet tillåter, vilket omöjliggör en hållbar utveckling.

Bilden illustrerar hur mänskliga aktiviteter med tiden mer och mer påverkar de klimatologiska systemen - något som vi inte trott oss kunna tidigare. Klimatet svarar med en allt snabbare förändring, som står utanför sina naturliga cykler. Bilden är hypotetisk och utan vetenskaplig förankring. Den försöker illustrera hur jag uppfattar problemet med klimatiförändringen, den allmänna oron bland klimatforskare, media och så vidare, och den övertygelse jag själv haft inför detta projekt.

ÖNSKVÄRT SCENARIO

TANKEDIAGRAM 2b

STRÄVAN MOT BALANSEN

Inom alla discipliner bör man jobba för att minska det mänskliga trycket på klimatet. Som landskapsarkitekt kan man jobba på olika sätt. Ett sätt kan vara att jobba med medveten, hållbar utformning som också medvetandegör människan om att vi numera spelar en aktiv roll i det klimatologiska systemet. Något som jag tror är nödvändigt för att vi ska ändra våra levnadsmönster.

I denna uppsats utgår jag ifrån att man genom landskapsarkitektur kan väcka ett intresse hos människan för klimatet, dess inverkan på oss och vår inverkan på klimatet. Genom att här förtydliga vår roll i förändringsprocessen i ett landskap, kan kanske abstrakta tankar om klimatet knytas an till en plats och göra frågan mer begriplig.

På sikt är målet med detta att det kan vara en bidragande faktor till uppdaterade levnadsmönster. Att vi blir bättre på att värna om naturens resurser och jobbar aktivt för att återfinna en balans mellan människan och naturen.

Målet med landskapsarkitekturen här är att den ska göra något mer än det estetiska och funktionella. Att den kan motivera och kicka igång initiativ som ligger och gror och samtidigt utgöra en plattform för diskussion. Bland annat genom att med fysiska landskapsingrepp påvisa immateriella fenomen som vi påverkar genom det materiella landskapet. (Se avsnitt om klimat och landskapsarkitektur, sid 24, samt vidare i nästa stycke om referenser.)

'Landscape reshapes the world not only because of its physical and experiential character but also because of its eidetic content, its capacity to contain and express ideas and so engage the mind.' (Corner 1999, s 1)

'My own way has been to design the outward forms of nature but emphasize the results of the processes of nature...This act of transmuting the experience of the natural landscape into human-made experience is, for me, the essence of the art of landscape design.'

-Lawrence Halprin

REFERENSER

INTRODUKTION REFERENSER

Denna uppsatsdel om referenser har som mål att observera och analysera hur olika naturliga företeelser kan uppfattas av människan och relatera till sin omgivning i olika projekt som jag gillar på olika sätt. Alla referenser jag jobbat med har den gemensamma nämnaren att de på olika sätt ingår i en väv, sammanflätad med, eller integrerad i sin omgivnings föränderlighet.

Ett viktigt sätt för mig generellt i en designprocess är att jobba med bilder och utifrån min intention dra ur intressen, relatera och låta fantasin kickas igång. Det är inte alltid helt lätt att veta vad det är jag gillar eller varför och därför har jag valt att djupare undersöka mitt förhållande till referensstudier i detta arbete.

Valet av referensobjekt har jag gjort utifrån upplevelser jag har med mig i minnet, men även genom känslor jag fått av att läsa om handlingar och / eller titta på bilder av platser.

Jag har i referenserna letat efter och velat berätta om det jag fascinerar av eller gillar också för att vaska fram intressen inför den kommande gestaltungsutmaningen.

Land art har varit en viktig källa för att se möjligheterna med vad man kan göra med ett landskap och hur något människan skapat kan relatera till sin omgivnings föränderlighet.

Platser jag besökt är också viktiga då de alltid utgör en form av undermedvetet referensbibliotek. Många av de platserna som jag själv haft en fysisk relation till, har blivit del av arbetet under en senare fas, och har ibland en annan mer personlig dimension än de som jag sett på bilder.

Bilderna är ofta del av ett mer aktivt sökande, medan platser jag tidigare besökt, filmer jag sett eller böcker jag läst är del av ett mer passivt referensbibliotek. En del fanns med från början och andra har kommit upp efter hand som bitarna fallit på plats i arbetet. Därför har denna referensdel hållits öppen och redigerats genom hela arbetsprocessen.

Kombinationen av olika sätt att söka referenser tror jag är nödvändig. Dels för att man inte har möjlighet eller tid att erfara alla fascinerande platser på denna jord, men även för att en bild kan vara ett mer direkt och enkelt sätt att skaffa sig en visuell relation till ett objekt genom någon annans ögon, men utan att påverkas av ett socialt sammanhang eller förhållande som man har till något man upplevt, - påverkat av väder och andra omständigheter. Olika sätt att använda referenser stimulerar olika sinnen.

Eftersom platsen jag jobbat med ligger i Malmö och denna del av Sverige präglas av regnigt och fuktigt klimat, har en del av referenserna särskild fokus på vatten relaterade fenomen.

Referenserna är av mycket varierande karaktär, dels på grund av starkt varierande kontext och syften, men även för att min egen relation till objekten varierar starkt.

Detta stycke är inspirerat av Kjerstin Lagnefeldts examensarbete i landskapsarkitektur från 2006.

DET JAG LETAT EFTER I REFERENSOBJEKTEN

Inför studien av varje objekt har jag valt att titta på några olika punkter som jag har ansett vara viktiga för studien. Frågorna har varierat beroende på referensens karaktär.

FRÅGORNA;

- Vilket förhållande har platsen till omgivande natur och naturliga processer?
- På vilket sätt accentuerar den naturliga processer vilka berör klimat; väder? vatten? landskapsförändring?
- Vilket förhållande har människan till objektet?
- Kan man röra sig genom/runt platsen?
- Vad var skaparens intention?
- Vad väcker känslor
- Vad inspirerar mig här?
- Vad i det som inspirerar vill jag bära med mig och hur kan jag använda mitt intresse i en utformning?

REFERENSERNA;

- Fountain Series, Portland, Lawrence Halprin (1965-78)
- A line Made By Walking, Somerset, Richard Long (1967)
- Rivers and Tides, Andy Goldsworthy portrait (2001)
- The Step it Up Action, The Step It Up Team, USA, 2007
- Portholes, New York, Alan Sonfist (1999-2000)
- Time Landscape, New York, Alan Sonfist (1965-78)
- Guggenheim, Bilbao, Frank Gehry (1997)
- Miroire D'Eau, Bordeaux, Corajaud (2005-06)
- Longjii Terraces, Kina
- Tanner Fountain, Cambridge, Peter Walker
- Floating Gardens of Yongning River Park, Turenscap (2004)
- Surfing

(plus i intro)

- Harvey Milk Memorial, San Francisco, Christian Werthmann & LOMA architecture.landscape.urbanism (competition won in 2000)
- Snöhetta - Ijusinstallation, Sandnes (2008)
- Lightening Field, Walter de Maria, New Mexico, 1977)

FOUNTAIN SERIES

- LAWRENCE HALPRIN, PORTLAND 1965-1978

Under 60- och 70talet ritade Halprin en serie av fontäner och vattenfall i Portland. Idén gick ut på att man skulle röra sig från den ena till den andra i en speciell koreografi genom ett stadslandskap, och det är så det ska upplevas, som en rörelse genom tid och rum. Inspiration kom från den upplevelse arkitekten själv haft i naturen. Halprin var också starkt influerad av sin fru Anna Schuman Halprin och hennes sätt att som dansare arbeta med koreografi. Halprin översatte detta till en koreografi genom landskapet. (The Cultural Landscape Foundation, web, 090604)

'My own way has been to design the outward forms of nature but emphasize the results of the processes of nature... This act of transmuting the experience of the natural landscape into human-made experience is, for me, the essence of the art of landscape design.'

- Lawrence Halprin

(The Cultural Landscape Foundation, web, 090604)

Halprin intresserade sig för fenomenologiska upplevelser, och var nytänkande i sitt sätt att koppla samman kreativ landskapsdesign med ekologiskt tänkande. Verken är starkt inspirerade av naturen. Statyn i dess stenformation, som ett stiliserat klipplandskap. (Gehl, 2000)

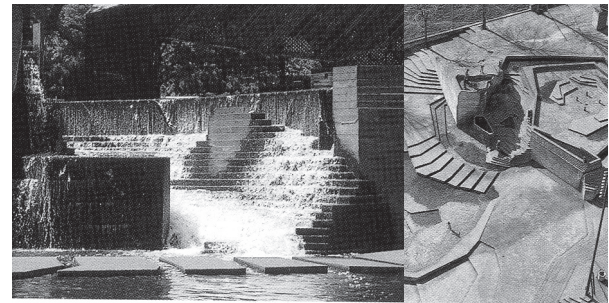
Installationerna innehar även kvaliteten att de härmar och förstärker naturen fenomenologiskt. Vid kraftiga regn ökar även fontänens intensitet och ibland svämmar torget runt omkring över. (Kassler, 1984)

INSPIRATION;

-Naturlig miljö översätts i formen och gör upplevelsen lik den man får i ett naturformat landskap. Naturen utanför staden vävs in i stadslandskapet.

-Klimatet påverkar och ändrar installationens uttryck från dag till dag. Då vädret växlar blir landskapet bara mer intressant och fontänen förstärker denna effekt. Fontänerna blir ett pedagogiskt och samtidigt lekfullt inslag.

-Tankar om att upplevelsen av landskapet är störst när man rör sig genom det. Tiden och upplevelsen skall likna den man har ute i naturen.

Bilder 2, 3; Lovejoy Fountain (1967).

Beroende på vädrets förutsättningar kan fontänerna vara översvämmade eller torrlagda.

A LINE MADE BY WALKING

- RICHARD LONG, SOMERSET 1967

A line Made By Walking, var Richard Longs första projekt där han lät gången bli till tecknande konst. Han utförde en rörelse genom landskapet som han kallar för en skulptur, och där tiden konstnären spenderar och upplevelsen i landskapet är det viktigaste. (www.richardlong.org, 090607)

När jag tittar på den här bilden upplever jag en stor laddning. Som känslan man har i kroppen innan ett riktigt oväder bryter ut. Någonting skumt är på gång. Någon har märkt naturen genom att envetet gå längs samma spikraka linje fram och tillbaka, tills gräset gett vika för att en stig ska bildas. Bara för att sedan låta naturen återta platsen och släta över de spår människan lämnat efter sig, för alltid.

En mänsklig aktion har satt sina spår på en plats. Man kan se att konstnären spenderat lång tid här, gått fram och tillbaka liksom hur man kan tänkas göra när man klurar på något. Målets syfte verkar självklart inställt om man följer linjen, men i själva verket tycks aldrig konstnären ha tagit sig vidare in i skogen. Det ser ut som att linjen slutar strax innan skogen börjar.

Det är något kusligt över hur en linje kan vara så rak, så onaturligt målinriktad, men utan mål. Förmodligen var linjen målet. Intentionen låg i handlingen, tiden som spenderades på platsen. Kanske var linjen bara ett sätt att påvisa hur en mänsklig handling kan kontrastera och samtidigt vara vacker och integreras i naturen. Kanske funderade konstnären verkligen över något, en fundering som underlättades av denna handling som tycks ha ägt rum långt från civilisationen?

I consider my landscape sculptures inhabit the rich territory between two ideological positions, namely that of making 'monuments' or conversely, of 'leaving only footprints'.

- Richard Long, Bristol 2000 (www.richardlong.org)

INSPIRATION:

- Förmågan att lyfta fram naturliga processer genom mänsklig intervention
- Det modiga i att våga bygga en 'skulptur' på upplevelser, vilken kommer att förändras och med tiden suddas ut av det naturliga förloppet på platsen.
- Att ge gången som aktion och tiden i naturen ett konstnärligt värde
- Det subtila och samtidigt starka i att bara använda det naturen själv erbjuder på platsen, till att skapa något kontrasterande som sedan får svepas bort med tiden.
- Det vackra och motsägelsefulla i att 'endast' lämna fotspår efter sig, monumentalt men utan att sätta långvariga avtryck.

RIVERS AND TIDES

ANDY GOLDSWORTHY - *Working With Time*,
2001

Filmreferens

Regissör; Thomas Riedelsheimer

Rivers and tides är en film i vilken konstnären försöker höja sin förståelse för naturen genom att testa dess skörhet, genom att skapa flyktiga skulpturer. Tiden konstnären spenderar i naturen är viktigt för hans förståelse för den.

Konstnären ger uttryck för det flöde som han upplever att naturen har i sig och i filmen testar han detta, bland annat genom att jobba med floder och tidvatten. Skulpturer byggs upp av naturens material bara för att svepas iväg en stund senare av tidvattnet.

I den här filmen visar konstnären hur han är ute och experimenterar i naturen för att försöka förstå den. Han menar att varje gång något han har byggt upp bryts ned lär han sig något. Han håller sitt lugn och börjar om från början. Precision är viktig. Även om det är minusgrader och materialet är is, så använder han sina bara händer för att behålla känslan för material och form.

Goldsworthys verk handlar mycket om tiden han spenderar i naturen och den tid som det tar för naturen att förändra eller bryta ned verket. Han experimenterar med temperatur, tidvattnet, vind och förmultningsprocesser.

INSPIRATION;

- Hur konstnären skaffar sig en förståelse för naturen genom att testa den.
- Hur potential hittas i material på platsen
- Att inte behöva lämna spår. Det konstnären bygger upp får med naturens egenskaper brytas ned. Nedbrytnings-processen är en viktig del av verket.
- Fenomenologin är en viktig ingrediens. Känner man till naturliga förlopp kan man också använda sig av dem konstruktivt, eller i detta fall snarare destruktivt, men på ett positivt sätt.

THE STEP IT UP ACTION

THE STEP IT UP TEAM 2007

The Step It Up Action började med att klimatskribenten och författaren Bill McKibben ville göra något för att lyfta klimatfrågan. Han bjöd in ett gäng vänner till att gå en femdagarsvandring genom Vermont, en handling som med bara tre veckors förberedelse lockade med sig 1000 deltagare. Vandringen symboliserade en rörelse genom landskapet som vanligtvis körs genom med bil. En rörelse som är koldioxidneutral och samtidigt ger tillfälle till andra upplevelser som naturen ger, men även utbytet av tankar mellan deltagarna. Aktionen blev en av de största i kampen för klimatet och inspirerade organisationerna att jobba vidare, och att snabbt organisera något större. (McKibben 2007)

Projektet ledde vidare till att McKibben och andra miljöaktivister beslutade sig för att organisera något större - något som kunde engagera fler och skapa större rubriker. Projektet ledde med hjälp av medel som internet, till 14 000 demonstrationer runt om i världen den 14:e april 2007. Alla med målet att påverka politikerna inför valet i USA, till att åta sig målet att sänka koldioxidutsläppen med 80% till år 2050. (McKibben 2007)

De lyckades övertyga en rad politiker att anamma budskapet men lyckades framförallt samordna tusentals människor runt om i världen som delar värderingar att komma till skott och utföra demonstrationer. Detta var människor som bara behövde en liten kick i ändan för att agera och göra något åt problemet. (McKibben 2007)

Aktionen som tog plats 2007, visar att om man verkligen vill kämpa för en fråga så finns det medel idag som gör det mer än möjligt och man kan dessutom få det gjort på väldigt kort tid, mycket tack vare internet. Att kämpa för en fråga kan dessutom vara både kul och spännande om man vågar använda lite humor.

Bild 1; Bokomslag 'Fight Global Warming Now'

THINK
GREEN
ACT

STEP IT UP
CONGRESS
Cut Carbon 80%
by 2050

Ride
a
Bike

CUT
CARBON
80%
PLANT
TREES

SAVE
OUR
PLANET

step it UP Congress 80%

FAITH LUTHERAN CHURCH
STEP IT UP CONGRESS
CUT CARBON 80%
by 2050

STEP
IT UP Congress
CUT carbon
80% by 2050

© 2009/06/14/175/

Demonstrationerna som tog plats gjorde det på olika kreativa sätt. En drunknande utklädd isbjörn demonstrerade i Seattle. Raftare tog sig via en flod till en politikers hus med en skylt med budskapet att 'vi skulle hellre åka skidor vid den här tiden på året'. På Hawaii ställde man sig i en linje på stranden för att påvisa en ny möjlig vattengräns. Dykare i Key West demonstrerade vid korallreven. (McKibben, 2007)

När jag läste boken 'Fight Global Warming Now', som handlar om aktionen blev jag oerhört inspirerad till att verkligen agera. Att se hur några få människor på så kort tid kan engagera tusentals människor att strida i frågan och samtidigt göra det på ett energiskt och inspirerande sätt.

INSPIRATION:

- Det engagemang som fanns ute i etern och bara behövde en liten push för att ta fart. Kanske är det möjligt att med enkla medel få upp ett intresse och påverka andra till handlingar?
- Att man med hjälp av en irrationell handling som att gå genom landskapet man alltid annars kör genom, kunde uppröra och samtidigt berätta om vårt förhållande till vår omgivning, hur främmande vi är för att gå genom ett landskap vi känner väl, men bara genom bilrutan.
- Att kroppen används som verktyg, rörelsen är det viktigaste i aktionen och samtidigt en koldioxidneutral handling.

Bild 3; Demonstranter på stranden i Hawaii

PORTHOLES

-ALAN SONFIST, NEW YORK CITY 1999-2000

'The portholes are a metaphorical shadow of the city's natural history'

- Alan Sonfist

Längs två miles på en aveny i New York placerade Alan Sonfist ut 100 foton, vilka föreställde hur konstnären erinrat sig att platsens natur såg ut innan människan satte sin fot där. (Sonfist, 2004)

Längs gatan kunde fotgängare som dagligen vistas i miljön se hur foton speglade en möjlig bild av platsens förflutna. Bilderna var ett ingrepp i stadsinvånarnas livsmiljö och ett sätt att få dem att reflektera över platsens historia och utveckling. Mängden foton och dess utbredning gav betraktaren utrymme att reflektera över fotonas betydelse under en tidsrymd, det vill säga under den tiden det tog att gå sträckan med foton, och tiden då installationen fanns där. Detta ger projektet ytterligare en berikande dimension. Betraktaren konfronteras under tid med den distans till naturen som finns i staden.

Verket kan också ha en betydelse i att fotona av natur är på marken. Man får akta sig för att inte trampa på dem. Kanske är verket en metafor över hur människan trampat på naturen genom att lägga staden där? Skulle man ha vävt in naturen och dess processer i staden på ett mer medvetet sätt?

Bild 2

INSPIRATION:

- Installationen beskriver och synliggör platsens historiska natur och sätter den i direkt kontrast till hur det ser ut idag.
- Jag berörs av hur Sonfist jobbat i en stor skala, längs hela två miles vilket ger den fotburna betraktaren ett gott tidsutrymme att reflektera över installationen och hur naturen förändras, naturens föränderlighet i kontrast till att gaturummet ser ungefär likadant ut längs hela verket.
- Hela installationen upplevs genom att man går längs den vilket även gör att betraktaren rör sig genom den, och blir en del av verket.
- Verket är genomfört i en offentlig miljö, vilket gör att det når ut till fler än de som vanligtvis intresserar sig för konst eller natur.

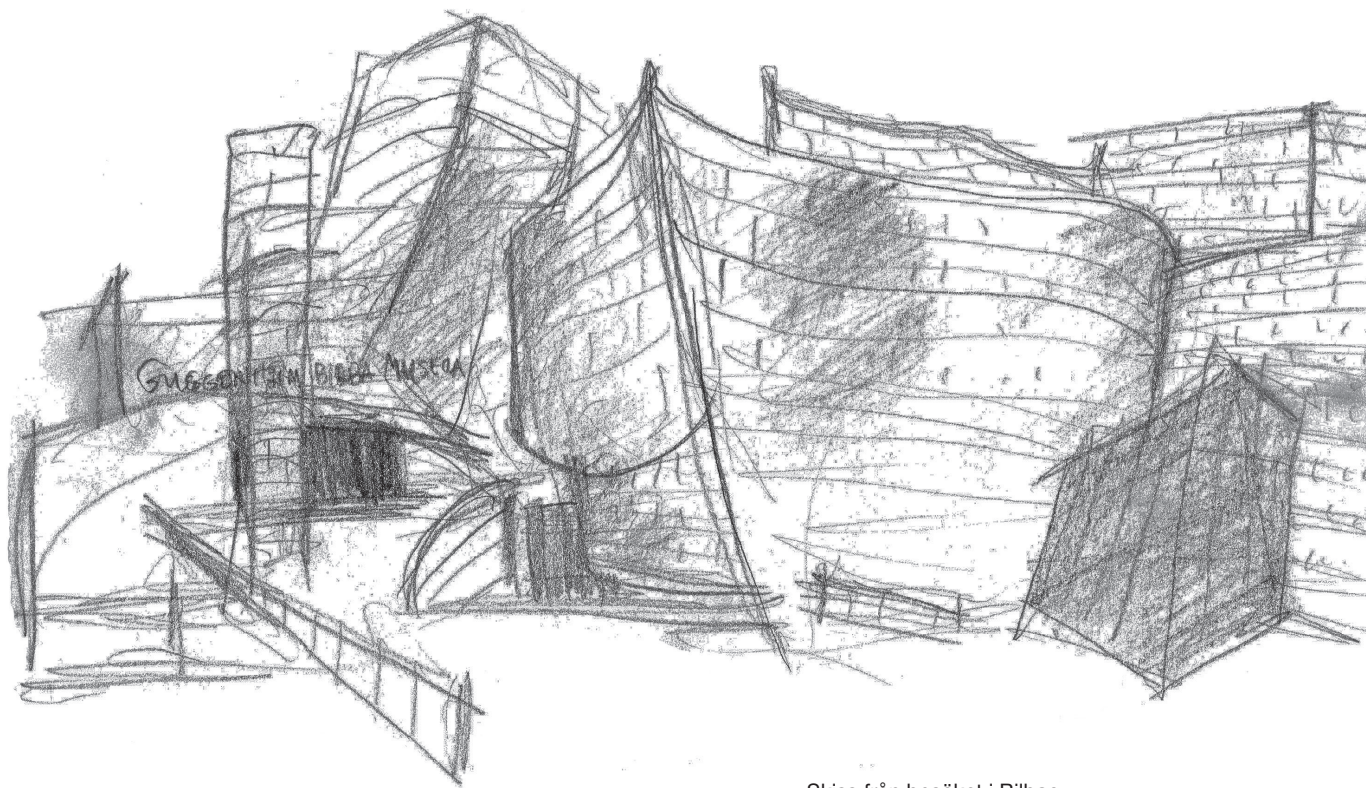
TIME LANDSCAPE

ALAN SONFIST, NEW YORK CITY 1965-1978

Time Landscape är ett projekt som Alan Sonfist utträttat på Manhattan i New York City. Projektet som innebar en återintroduktion av urskog i staden, föreslog Sonfist redan 1965, men ytan som är på 25 x 40 m började planteras först 1978. Inhemsk träd, buskar, vilda gräs, blommor och stenar som konstnären funnit fram genom studier om stadens flora, geologi och historia fick utgöra designen för platsen. En grön lunga bildades i en tät stadsdel, som har en stark anknytning till platsens historia. Voluntärer som ser till att hålla ytan ren och plantorna friska är ett bevis på hur starka känslor de boende i stadsdelen har för platsen. Monumentet har även varit ett gott pedagogiskt inslag, välbesökt och studerat av folk i alla åldrar. (Sonfist 2004)

INSPIRATION;

- Miljöfrågor integreras och synliggörs på ett kreativt sätt i en offentlig miljö. Verket i sig är en miljöorienterad aktion.
- Skogen renar staden och ger den syre. Skogen blir också en grön volym med ett stort rekreativt värde.
- Mångfald och diversitet gynnas.
- Skogens volym blir en måttstock för tiden. En långsam naturlig process, som människan kan följa och göra att man känner sig hemma i den annars hårda stenstaden.

Skiss från besöket i Bilbao

GUGGENHEIM

FRANK O. GEHRY, BILBAO 1997

Plats besökt i juni 2008.

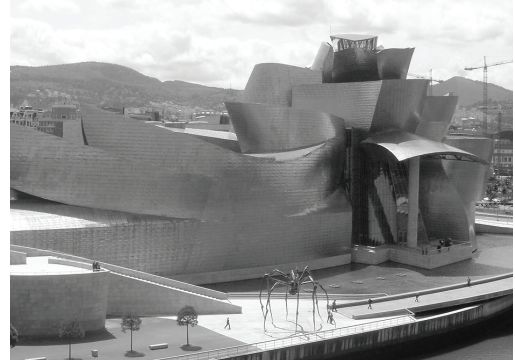
Referensen inkluderar inte bara Guggenheimmuséet utan även dess närmiljö. En studiedag på muséet organiserades av skolan under tiden jag var utbytesstudent i Bordeaux, som en del av kursen Arts Plastiques. Uppgiften var att dokumentera platsen på valfritt sätt.

När jag först anlände i Bilbao blev jag lite chockad av det enorma Guggenheim muséet, som är beläget precis vid stadens infart från öst där man kör in i centrum via en bro. Jag blev nästan bländad av att titta på den stora skeppliknande byggnaden och tyckte att den tog över alldeles för mycket på platsen. Den var synlig från alla håll och vinklar och först till synes byggd i en helt autonom stil.

Men efter att ha spenderat ett antal timmar i och runt muséet ändrade jag uppfattning, och det markant. Muséet visade sig passa in väldigt bra i sin omgivning. Från vilken vy man än betraktade muséet så lyckades det både svara och kontrastera till sin omgivning. De olika fasadplattorna är vridna och riktade för reflektera ljuset och pekar på, ramar in och speglar det kringliggande landskapets former.

Material som använts i fasaden är bland annat högre reflekterande titan och stål, vilket tillverkats traditionellt i gamla fabriker i Bilbao. Ett viktigt historiskt element har här återanvänts för att hjälpa den förut mycket fattiga staden till en ny ekonomisk nisch, mer inriktad på turism. Byggnadens form som ett skepp, hänvisar också till stadens historia som hamnstad. (källa; anteckningar från guidad tur på muséet)

Stålet reflekterar inte bara platsens historia utan även sin omgivning vilket gör att muséet likt en kameleont ändrar skep-

nad i samma takt som landskapet runt omkring. Då klimatet förändras, förändras även byggnadens utseende. Byggnaden flyter ihop med sin omgivning vilket även upplevs i materialens övergångar från ute till inne.

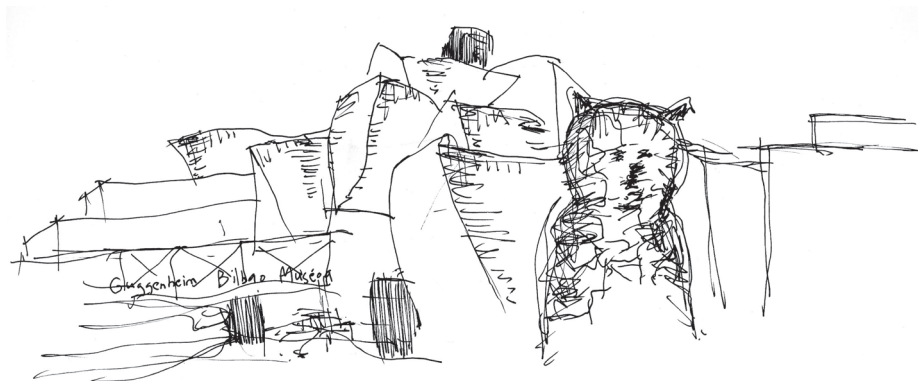
Utemiljön kring muséet och längs ån den ligger vid och sättet allt hänger ihop visuellt gör att området känns mycket intensivt och kompakt, trots att området i förhållande till människokroppen är storskaligt med flera minuters avstånds promenad mellan de olika landmärkena.

Men det är inte bara byggnaden i sig och dess omgivningar som utgör anledningen till att platsen gav mig så starkt intryck. Det var även utställningarna invändigt, vilka bjöd in till att aktivt ta del av konstverken. Många av dem kunde man träda in i och det var ofta just det som utgjorde den största tjusningen. Att man kunde sätta sin egen kropp i relation till konstverk gjorda av exempelvis Richard Serra och Juan Munos.

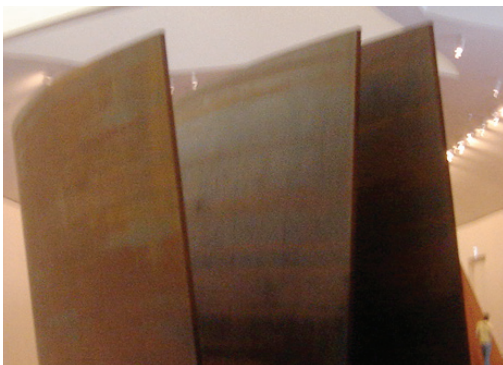
INSPIRATION;

(I och kring Guggenheim muséet i Bilbao)

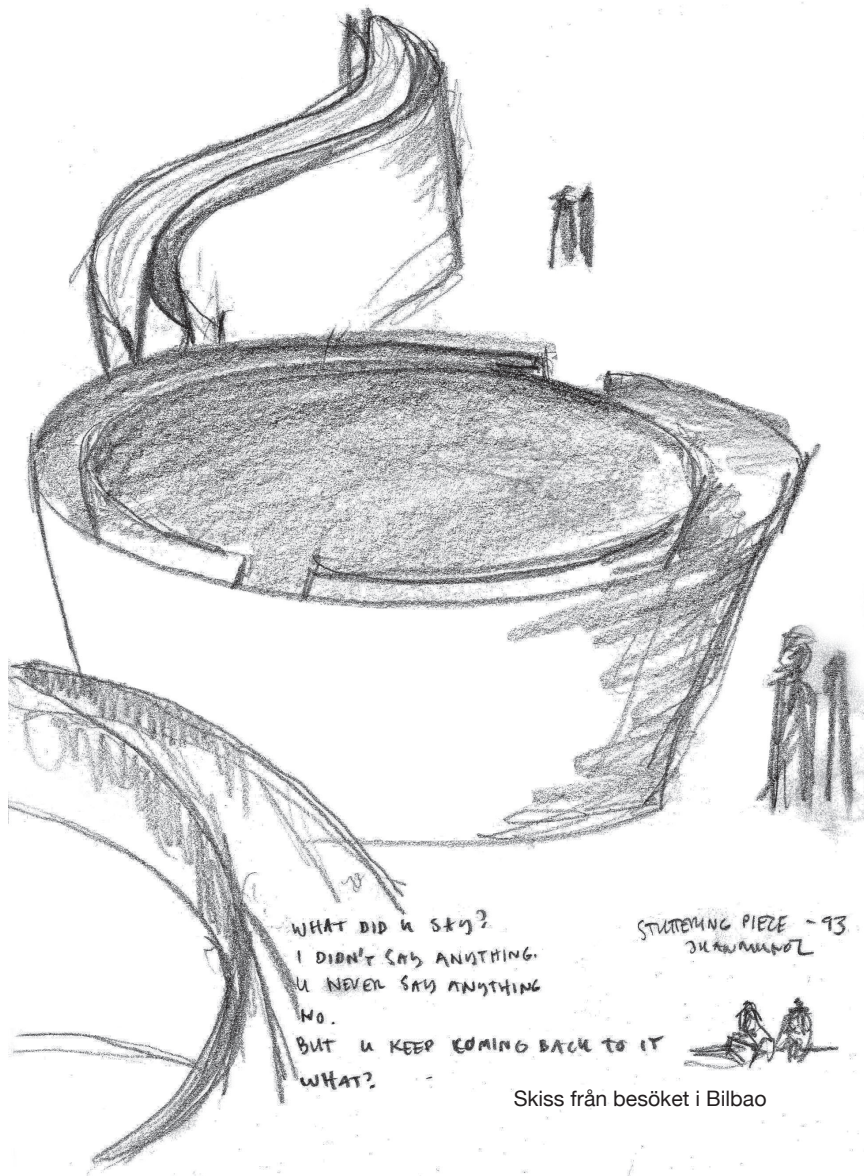
- Hur olika miljöer hänger ihop visuellt
- Hur byggnadens fasad reflekterar sin omgivning och förändras med den
- Hur man kan träda in i och bli en del av verken
- Hur historien (form och material) genom detta samtida inslag kan bidra till en god ekonomisk utveckling i staden.

Skiss från besöket i Bilbao

Richard Serras spiraler - permanent installation.

MIROIR D'EAU

CLAIRE OCH MICHEL CORAJOUD

BORDEAUX 2006

Plats besökt under våren 2008

Miroir d'eau är en multiyta som ligger vid kajen i Bordeaux. Det är en plats som haft stor betydelse för mig, speciellt under våren 2008, då jag läste en utbytestermin i Bordeaux.

Ytan ligger vackert på kajen, mellan Place de la Bourse och Garonne som flyter genom staden. Ofta är vattenytan helt platt och utgör en perfekt spegelbild av sin omgivning. Via trappor kan man beträda ytan, vattnet som bara är 2 cm djupt bjuder till att gå och springa på vattnet, vilket både barn och vuxna lockas till. När vattnet torkar gör den det långsamt och granitstenens struktur framträder.

Ibland är ytan täckt av dimma. Då utgör platsen en svalkande oas vilken man kan röra sig igenom. Ibland är dimman upplyst på kvällen.

Oftast är ytan bara helt torr nattetid, vilket gör den användbar som mötesplats. Att ses vid Miroir d'Eau var ett vanligt fenomen bland oss utbytesstudenter. Här sitter ungdomar och spelar musik och dricker öl på kvällarna. Platsen känns trygg, centralt belägen och lagom belyst, med vacker utsikt över Garonne. På kvällen kan man inte ana flodens annars gråbruna nyans.

Platsen är ibland också integrerad i något av alla event som sker på kajen.

INSPIRATION;

-Varje gång man besöker den här platsen blir det en överraskning hur den kommer att se ut. Att platsen förändras gör den betydligt mer intressant och det offentliga värdet är högt då den lockar människor av olika åldrar och under olika tider på dygnet.

-Platsen är integrerad i sin omgivning. Ytan speglar den, både arkitekturen och himlen.

-Som besökare kan man ta del av ytan och bli en del av spektaklet. Man lockas till lek. Med kroppen kan man testa sådant man inte är van vid, att springa på vatten eller vada genom tjock dimma.

-Ytan ändrar dimensioner, Ibland är den platt, ibland utgör den en fluffig struktur som fyller lyften för att sedan spridas med vinden. Detta gör att den påverkar, förändrar perspektivet, landskapsbilden ut från och in till platsen.

-Speglingen av omgivningen förstärker den. Om man glömmar att titta upp mot himlen så ser man den i af i Miroir d'Eau.

LONGJII TERRACES

KINA

Plats besökt i juni 2007

Under sommaren 2007 besökte jag Longjii Terraces i Kina, vilket är ett område med höghöjdsbelagda risplanteringar. Efter en lång resa på små ringlande vägar upp i bergen blev jag förstummad av det landskap som uppenbarade sig. Området är oerhört vackert. Människan har dragit fördel av den höga altituden för att komma åt ett fuktigt klimat och nyttjar landskapet på ett imponerande sätt.

Longjii Terraces är ett exempel på där man med hjälp av formandet av ett landskap (som strategi) har uppnått en förhöjning av vissa kvaliteter. Odlingsmöjligheterna är nytt-jade till dess fulla potential, men även landskapets dramatik är förstärkt då topografin markerats med risterrasserna. Landskapets former accentueras och framträder på ett sätt som gör att ingen kan undgå att reflektera över dess form.

Uppe på Longjii Terraces regnar det väldigt ofta. Under de timmar jag spenderade där avlöste regn och sol vartannat flera gånger om. När det har regnat håller odlingarna vattnet under en period och låter det långsamt sjunka undan. Detta gör att vattenterrasser bildas. Terrasserna ändrar också karaktär alt eftersom riset växer.

INSPIRATION;

- Odling som topografiska höjdlinjer. Förstärkning av topografin, som också gör större yta användbar.
- Ytor som håller vatten efter regn, indikator på hur vädret varit samt funktionell vattenförvaring.
- Odlingen är en form av klimatanpassning. Kanske fick folket söka sig längre och längre upp i bergen under en torr period. man anpassade sig till klimatets förutsättningar, vilket ledde till något som för mig liknar ett av jordens underverk.

TANNER FOUNTAIN

PETER WALKER, HARVARD UNIVERSITY 1984

Projektreferens.

Tanner Fountain är en installation som är belägen på Harvard University i Cambridge, USA. Stenar har placerats ut, nedsjunkna i marken i en cirkel utanför entrén till forskningsinstitutionen och verkar som en social mötesplats i området. Ämnen som studeras på institutionen; geologi och hydrologi har gett installationen dess två huvudsakliga formelement; vatten i dess olika medium och sten. Vatten som ånga ger skulpturen volym och skapar ett spännande mikroklimat på platsen. På våren, sommaren och hösten sprider 32 munstycken ånga från marken, upp över stenarna. På vintern är de avstängda och i stället får snön lägga sig vit. (Topos, nr 65, 2008)

INSPIRATION;

- Installationen förändrar karaktär med årstiderna.
- Vatten används i olika medium, fyller volym och fångar ljuset.
- Landskapsarkitekturen fungerar lika väl som skulptur som funktionell mötesplats och blir ett inslag på universitetsområdet som förhöjer dess offentliga värde.
- Stenar, i sin naturliga form kontrasterar till ämnet i konstgjord form, nedsänkta i asfalt - och i gräs.

THE FLOATING GARDENS OF YONGNING RIVERPARK TURENSCAPE, YONGNING 2004

Projektreferens

De flytande trädgårdarna i Yongning i Kina är ett vackert exempel på där man aktivt har använt naturens föränderlighet som en tillgång i utformningen.

Som ett sätt att förhindra den cementering och invallning som sker på de flesta håll längs floderna i Kina, konstruerade man här flytande trädgårdar eller våtmarker i olika nivåer vilka på ett naturligt sätt skyddar staden Taizhou från översvämningar. (Turenscape, websida 090719)

Parken är uppbyggd i olika lager av funktionella nät. Det understa är ett naturligt lager av våtmarker vilka kan översvämmas under regnperioden. Över detta finns ett lager av flytande gångstigar och 'storyboxes' vilka är tillgängliga för människorna hela året. Boxarna har olika färger och representerar invändigt sådant som är av kulturell betydelse för invånarna. En box för ris, en för fisk, en för natursten, en skulptur som representerar kampsportens konst o.s.v. Ovanpå detta finns också ett lager med ett nät av flytande träd. (Turenscape, websida 090719)

Inhemsk växter och material har använts för att understryka betydelsen av att använda arter som har en chans att etablera sig naturligt och som succesivt kan sammansmälta med omgivande naturlig vegetation. (Turenscape, websida 090719)

INSPIRATION;

-Naturliga processer föregår tekniken och skapar livfulla miljöer med stark anknytning till den natur som redan finns där och i dess omgivning. Både djur och natur kan trivas, diversitet och månfald gynnas.

-Olika lager skapar förutsättningar både för natur, människor och kultur. Form och natur samverkar och den bärande idén - att delar av parken flyter gör området tillgängligt hela året oavsett klimatologiska förutsättningar. Parken utgör olika nya historiska lager som brets ut över området med stor respekt för det som redan finns där.

-En lösning som är attraktiv för både boende och turister. Inhemsk kultur lyfts fram med stolthet och presenteras för besökare. Platser, intima rum har skapats i nätverket där man kan njuta av olika kulturella fenomen där även naturen är tillgänglig.

-Ett förslag som är både ekonomiskt, estetiskt och ekologiskt hållbart. Man har lyssnat på den befintliga naturen och skapat en naturligt invallande funktion, billigare och mer hållbart än de sätt som många andra invallningsåtgärder görs på i Kina idag, - med cementvallar som tar död på allt djurliv i kantzoner.

SURFING

Upplevelsereferens

Surfing har betytt mycket för mig under de senaste åren då jag tack vare detta intresse tagit mig till - och bosatt mig på platser som jag kanske aldrig hade upptäckt om det inte vore för möjligheterna att surfa.

Att komma ut i vattnet på olika platser och spendera lång tid där, har gett mig en ny relation till platser där havet möter land. Man sitter på brädan och väntar på att naturen ska forma surfbara vågor och under tiden studerar man noggrant både vattnet och land med ett från-havet-perspektiv. Man gör tappra försök att förstå havet och vågornas dynamik och förbereder sig för att hamna i position när vågen kommer, genom att paddla till rätt plats. Detta sker, ständigt med en kick av adrenalin i kroppen. Förväntan blandas med rädsla inför vad havet kommer att ge.

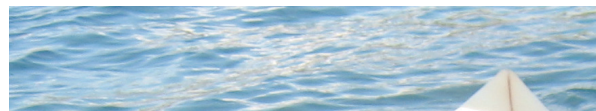
Med hjälp av kroppen kan man sätta igång en rörelse, som sedan får hjälp av naturen att fullföljas. Glädjen och tillfredsställelsen i att kunna bli en del av det landskap man besöker är svår att efterlikna i andra situationer.

INSPIRATION;

-En renodlad naturupplevelse där man med kroppen och brädan som verktyg kan ta del av, och bli ett med de fenomen som naturen har att erbjuda.

-Ett koldioxid-neutralt utövande, som bygger på naturens och ens egna kroppsstyrka. De sammanlagda krafterna är avgörande för resultatet.

-Tillsynes otillgänglig natur blir tillgänglig genom detta utövande, och lockar till platser man kanske aldrig fått chansen att se annars. Som surfare är man ständigt på jakt efter nya landskap vars kvaliteter man kan ta tillvara och bli del av.

SAMMANFATTNING INTRESSEN

För att identifiera de viktigaste intressena utifrån de olika referensobjekten, har jag samlat de som varit återkommande och eventuellt tillämpliga för platsen jag valt.

FOUNTAIN SERIES, Lawrence Halprin;

- Naturlig miljö översätts i formen och gör upplevelsen lik den man får i ett naturformat landskap. Naturen utanför staden vävs in i stadslandskapet.
- Klimatet påverkar och ändrar installationens uttryck.
- Tankar om att upplevelsen av landskapet är störst när man rör sig genom det.

TANNER FOUNTAIN, Peter Walker

- Förändring med årstiderna. Uttryck och funktion.

A LINE MADE BY WALKING, Richard Long

- Lyfta fram naturliga processer genom mänsklig intervention
- Det subtila och samtidigt starka i att använda det naturen själv erbjuder på platsen
- Människans naturliga flöde får lägga grunden för stigar.
- Förklara genom något fysiskt hur människan är en del i det naturliga kretsloppet. Stora abstrakta frågor kan komma ner till den mänskliga skalan.

RIVERS AND TIDES, Andy Goldsworthy

- förståelse för naturen genom att testa den.
- vattnets egenskaper tas tillvara.

STEP IT UP ACTION, Step it Up Team

- En liten push. Medvetandegöra och därigenom påverka till handlingar.
- Skapa en plattform där frågor kan diskuteras.
- Kroppens rörelse viktig ingrediens samt en koldioxidneutral handling.

PORTHOLES, TIME LANDSCAPE, Alan Sonfist;

- Att framföra naturliga processer i en offentlig stadsmiljö.
- Att återintroducera natur i staden, biologisk mångfald.
- Att knyta an till omkringsliggande natur (och kultur-) landskap.
- Att beskriva naturen historiskt och sätta den i kontrast till hur det ser ut idag och kanske i framtiden.

GUGGENHEIM, BILBAO, Frank O. Gehry

- möjligheten att träda in i och bli en del av ett verk
- historisk närvaro i platsen genom ett samtida inslag som bär för framtida användning

YONGNING TERRACES, Turenscape

- Olika lager skapar förutsättningar både för natur, människor och kultur. Form och natur samverkar
- tillgängligt hela året oavsett klimatologiska förutsättningar.
- En lösning som är attraktiv för både boende och besökare.
- ekonomiskt och ekologiskt hållbart.

MIROIR D'EAU, Claire och Michel Corajoud

- överraskningsmoment
- Speglingen av omgivningen förstärker platsen.
- besökaren får vara en del av spektaklet.
- Med kroppen kan man testa sådant man inte är van vid, att springa på vatten eller vada genom tjock dimma.
- Ytan som ändrar dimensioner, och funktioner.

LONGJII TERRACES

- Förstärkning av topografin med hjälp av odling, vilket har både funktionella och estetiska vinster.
- Ytor som håller vatten efter regn, blir en indikator på hur vädret varit och som funktionell vattenförvaring.
- Odlingen är en form av klimatanpassning.

SURFING

-En renodlad naturupplevelse där man med kroppen och brädan som verktyg, kan ta del av, och bli ett med de fenomen som naturen har att erbjuda.

-Ett koldioxid-neutralt utövande, som bygger på naturens och ens egna kroppsstyrka. De sammanlagda krafterna är avgörande för resultatet.

REFERENSER FRÅN TEXTEN; KLIMAT OCH LANDSKAP;

LIGHTENING FIELD, Walter de Maria

-Installation som förstärker fenomenologin på platsen.

HARVEY MILK MEMORIAL

-Människan och naturen påverkar platsens utformning.

-Klimatets förutsättningar gör platsen intressant.

STRÖMMAR, Snöhetta

-Människans rörelse påverkar platsens utseende

-Den reaktiva ytan inspirerar till lek och drar till sig folk i alla åldrar.

PLATSE

PLATSEN

INTRODUKTION

Var? En obebyggd yta i stadsdelen Möllevången i Malmö

Varför? För att återintroducera natur/kultur till ett område med stor brist på grönsstruktur, skapa en ny plattform för diskussion samt att föreslå ett klimatsmart alternativ till de bostäder som planeras. Platsen blir också ett lokalt bidrag till det internationella klimatarbetet, där man gör något positivt av förändringen och framhäver mötet mellan människan och klimatet.

För vem? För Möllevångens invånare och besökare, både människor och djur.

Hur? Se strategi- och förslagsdelen, sid. 89-106.

MÖLLEVÅNGEN

- EN KOMPAKT STADSDEL I EN STAD SOM VILAR
MELLAN HAV OCH ÖPPET ÅKERLANDSKAP

PLATSEN

100 m

MÖLLEVÅNGEN

VARFÖR BEHÖVS DET EN PARK HÄR?

ETT OMRÅDE MED STOR BRIST PÅ GRÖN-STRUKTUR

Enligt Malmös utvecklingsplan från 2003 är Möllevången ett område med stor brist på grönytor, något som jag också själv upplever som bosatt på Möllevången. De grönytor som finns har starkt tryck på sig att ta emot besökare både från området och från övriga Malmö. De flesta mindre gröningar angränsar dessutom till starkt trafikerade vägar som Nobelvägen och Amiralsgatan

I en tät stadsmiljö, som den man finner på Möllevången är det svårt att hitta nya platser för grönområden. Därför är det särskilt viktigt att använda de obebyggda områden som finns i kvarteret för att minska den rådande bristen.

Området lockar till sig många unga, dels på grund av utbudet av aktiviteter, nöjen och kultur, men även på grund av de relativt låga bostadspriserna. Den kulturella mångfalden är stor och utbudet av butiker och kaféer är av varierande karaktär och utspridda över hela kvarteret. Priserna tenderar dock att höjas vilket följs av gentrifiering, vilket innebär en förskjutning av social status i stadsdelen. Den kulturella mångfalden hotas då allt fler lockas till området och hyresrätter omvandlas till bostadsrätter i en allt snabbare takt. Detta ses som ett hot mot stadsdelens mångkulturella identitet, vilken är viktig för många Malmöbor. (Utvecklingsplan Möllevången, 2006)

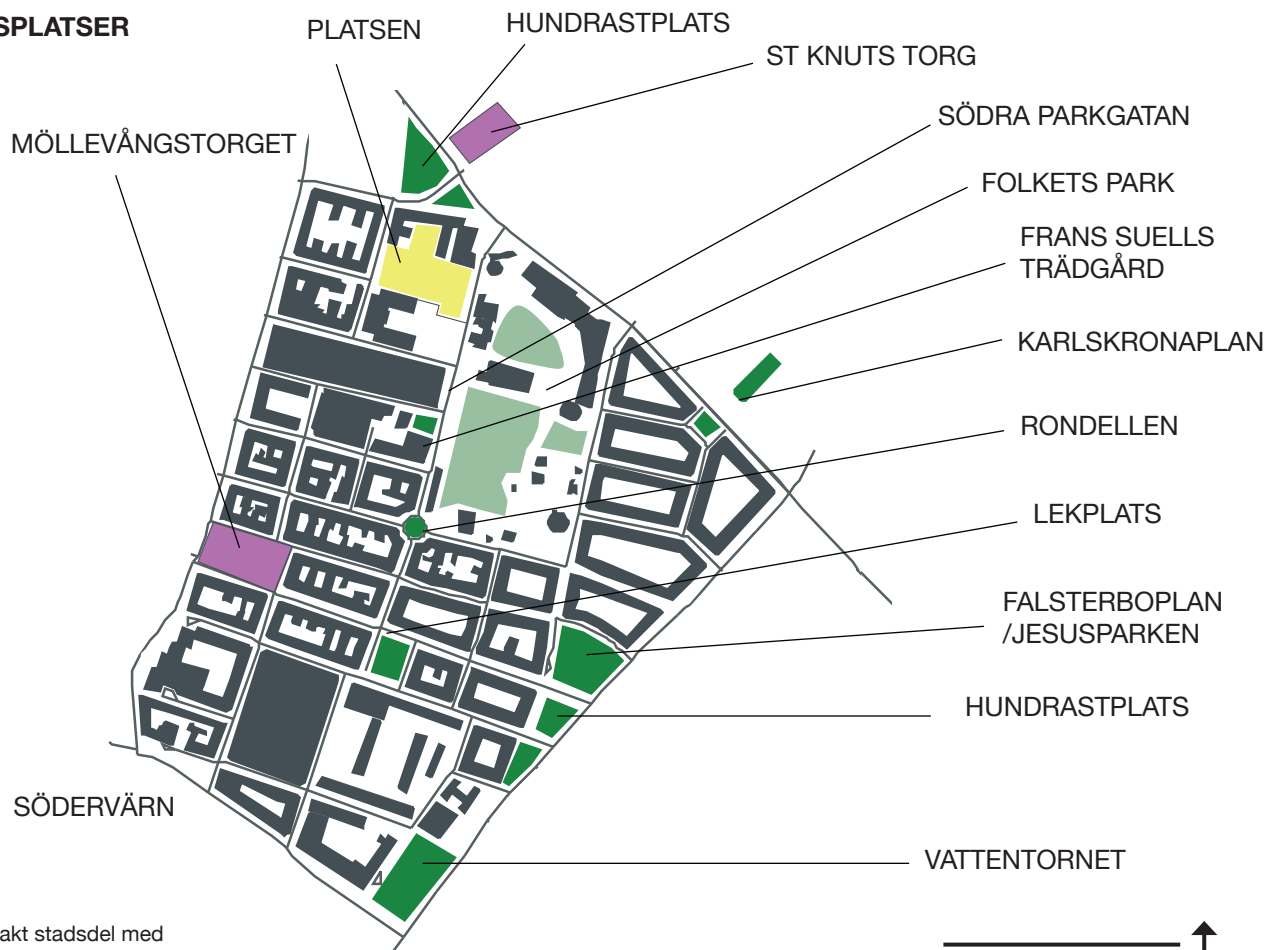

Södra parkgatan

Uteserveringar vid Möllevångstorget

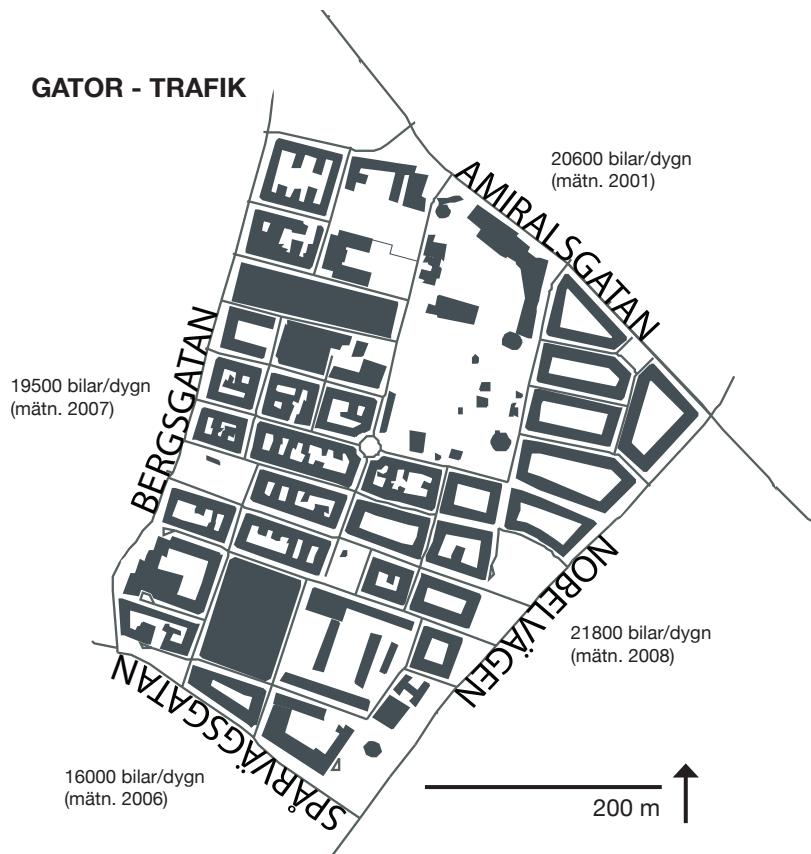
MÖTESPLATSER

En kompakt stadsdel med
många viktiga mötesplatser

GATOR - TRAFIK

Möllevången avgränsas av vägar på 4 - 6 filer vardera. Siffrorna på trafik är hämtade från rapporten 'Malmö Stads Trafikmängder' och siffrorna gäller för mätningar under vardagar (tisdag - torsdag).

Amiralsgatan över 20000 bilar/dygn

Nobelvägen över 20000 bilar/dygn

De bostäder som planeras i kvarteret Oket, där platsen jag tittat på är belägen, är bostadsrätter med hög standard. (Annehem websida) Detta skulle göra dem otillgängliga för flertalet av de som väljer att bo på Möllevången idag och en accelererande faktor för gentrifieringen. Ett annat problem med det planerade byggandet av 141 nya lägenheter är att det kommer höja bristen på grönytor ännu mer. Den lilla grönyta i Folkets park, som angränsar till området är redan hårt belastad av evenemang och besökare från hela Malmö.

Möjligheten att finna andra platser i området där behovet av nya grönytor skulle uppfyllas är begränsad, på grund av den täta bebyggelsestrukturen.

Åtgärden för att minska bristen på grönytor anges i Malmös utvecklingsplan för Möllevången (2006) vara att höja kvaliteten på befintliga grönområden. Detta skulle kunna höja rekreativt värde av platserna betydligt, men de flesta av de omnämnda gröningarna är relativt små, ligger i utkanten av området och angränsar till tungt trafikerade vägar på omkring 20000 bilar vardera per dag, vilket gör att dess rekreativa värde ändå begränsas. Då har man heller inte nämnt hur man skall lösa den ökning av brist på grönområden som kommer att bli då ännu fler bostäder byggs och fler människor flyttar till området.

Folkets park. En solig dag i maj.

Folkets park efter en hård säsong.
Sliten gräsplätt i september.

GRÖNSTRUKTUR

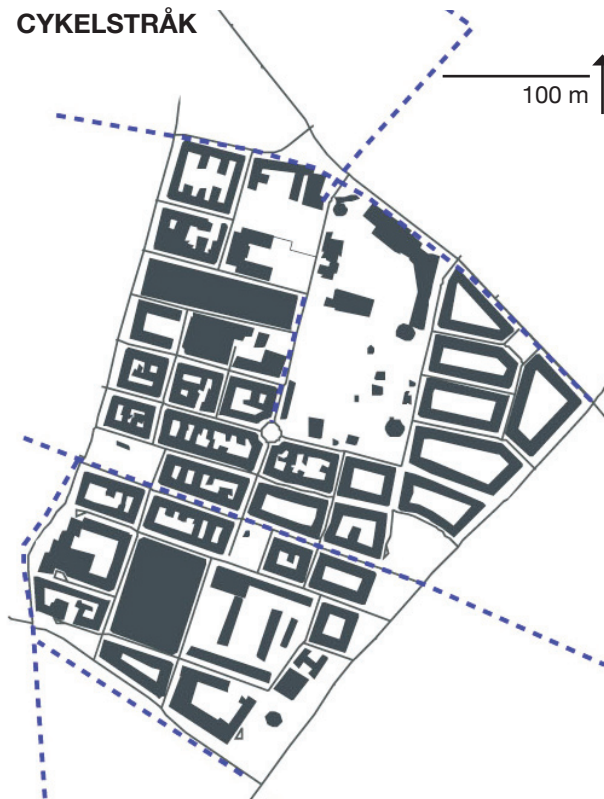
Möllevången gröstruktur

Möllevången gröstruktur om man räknar bort institutioner (Folkets Park och Frans Suells Trädgård) samt de grönytor som angränsar till stor väg. En lekplats och en rondell är de grönytor som finns kvar.

Att anlägga en park på denna tomt, i anslutning till Folkets park skulle på sikt kunna bli en del av ett grönt stråk som leder från Möllevången in till centrum och den planerade Citytunnelstationen vid Triangeln. Ett sådant stråk skulle sammanfalla med en av kommunen planerad kvalitetsförbättrad gata (Södra Innerstaden, Hejl!), på Monbijougatan och leda vidare och ut ur centrum mot andra större rekreationsområden i exempelvis Ribersborg.

En park på denna plats kan också bli en grön lunga med fokus på att introducera eller återintroducera natur, förstärka naturliga processer på platsen och skapa biologisk mångfald. Det kan bli en ny mötesplats med fokus på de som bor i området, för att lyfta lokala initiativ till aktiviteter samt att skapa en lekfull attraktion, tillgänglig och anpassad för olika aktiviteter under hela året.

Möllevångens cykelstråk. Cykelsystemet glappar bland annat vid den plats jag undersökt.

STENSTADEN

Gatorna används flitigt som mötesplats. Något som ger området liv och gör att det över lag känns livfullt och tryggt i nästan hela stadsdelen. Detta är en god effekt av bristen på gröna mötesplatser.

KREATIVITETEN

Planket runt Folkets Park förgylls med ny grafitti varje dag. Möllevången kryllar av kreativitet, som man som boende i området kan njuta och inspireras av. Den här väggen ligger bara ett par hundra metera från platsen - och från min bostad. Bilden togs den 10 september 2009.

PARKERING 1

An aerial photograph of an urban area. In the center is a large, rectangular, light-colored plot of land labeled 'OBEBYGGD TOMT'. To the left of this plot is a parking lot labeled 'PARKERING 2' containing several rows of parked cars. Above the central plot is another parking lot labeled 'PARKERING 1' with a few cars. To the right of the central plot is a large, dark-roofed building. Below the central plot is a large, modern building with a green roof labeled 'MÖLLEVÅNGSSKOLAN'. To the right of the school is a park area labeled 'FOLKETS PARK' with trees and a curved path. The surrounding area includes various other buildings and streets.

PARKERING 2

OBEBYGGD TOMT

FOLKETS PARK

MÖLLEVÅNGSSKOLAN

PLATSEN

Platsen utgörs av en obebyggd tomt samt två parkeringsytor, som tillsammans utgör drygt ett halvt hektar.

Platsen är centralt belägen i ett spännande kvarter där en rad offentliga platser och ett kompakt bostadsområde skapar ett flöde av människor. Folkets Park, cykelvägen på Södra parkgatan, rondellen, St Knuts torg och Möllevångstorget är alla belägna inom en radie på 500 m (se sid 73). Omtyckta och väl använda platser och stråk, men av litet natur-värde.

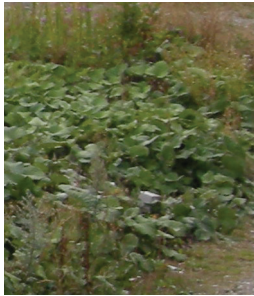
Platsen har idag stått tom i många år. Tiden den fått, har bidragit till återtagande. Idag används den bland annat som passage mellan Möllevången och centrum, vilket är synligt i de stigar som bildats kors och tvärs över området.

Att det finns en kärlek till platsen bland de boende på området kan man se bland annat genom initiativ som tagits till att plantera blommor, bygga kojor samt kollektivt anordnade picnics.

Men inte bara människorna i området tycker om platsen. Även djur och växter har successivt flyttat hit och etablerat sig. På några år har spontant - och av människan tillfört växt- och djurliv, etablerat sig på området. Man kan skåda en diversitet på platsen som är svår att finna någon annanstans på Möllevången. Detta tror jag är något som är väldigt viktigt att ta hand om. Speciellt i tider där gröna ytor i städerna blir allt viktigare för att minska vår klimatpåverkan.

ÅTERTAGANDET

Människan, växterna och djuren har tillsammans tagit sig an den först till synes oanvända platsen. På några år har den blivit totalt igenvuxen, förutom de stigar som trampats upp av människan. Under luppen kan man finna alla möjliga arter. På flygfotot på föregående sida kan man se hur platsen var helt kal efter att föregående byggnadsstruktur revs under 90-talet. Detta måste tas tillvara i utformningsförslaget. Stigar får lägga grund för framtida stråk och en bit av 'djungeln' får bevaras för att påvisa hur platsen blivit om den fortsatt fått utvecklas vilt.

DÄRFÖR FINNS FÖRUTSÄTTNINGARNA PÅ MÖLLEVÅNGEN

PLATSBERONDE FÖRUTSÄTTNINGAR

Strategin i projektet har varit att använda platsens förutsättningar. 'Ödetomten' är en plats i en stadsdel som med sin stora skala har goda förutsättningar att bli en grön struktur för många att ta i bruk på olika sätt. Platsen ligger mitt i det tätt bebyggda Malmö där behovet av grönytor och odling är stort och de viktigaste resurserna i projektet – invånarna – utgörs av en initiativrik och kreativ invånarkrets.

Stadsdelen har en ekologisk profil. Många både reser och bor kollektivt och klimatpåverkan antas vara liten i förhållande till övriga stadsdelar i Malmö.

Många som bor i stadsdelen är intresserade i sin närmiljö. Varje år arrangeras bland annat Möllevångsfestivalen som engagerar flertalet av invånarna på olika sätt. Detta är ett av de många initiativ som redan görs för att öka trivselen och gemenskapen.

Kollektiviteten är något som präglar stadsdelen starkt. Att bo på Möllevången innebär närmast att vara del i en stark stadsdelskultur som står för en ekologisk och kreativ livsstil.

Miljöintresset är stort. Många ekologiskt nischade butiker har etablerat sig i området. Det finns ett urval av såväl ekologiska matbutiker och caféer som ekologiska klädesbutiker och frisörer.

Möllevången sprudlar av kreativitet. Konsten har tagits ut på gatorna och syns i såväl street art och grafitti konstverk, som i

spontan stadsodling. Man är van vid att använda stadsrummet på ett kreativt sätt och tar tillvara på alla möjligheter som ges.

Möllevångsborna har en stor efterfrågan på både grön struktur och odlingsbar mark.

Det finns ett etablerat forum, Möllevångsgruppen som för invånarnas talan och redan arbetar med odling och grönstruktur som ett sätt att förbättra stadsmiljön. Denna grupp har varit intresserade av att göra något kreativt med den här platsen i flera år.

GESTALTNING SOM STRATEGI

INTRODUKTION

Strategin är att använda landskapsarkitektur, att gestalta en park på en plats för att angripa den större problemställningen om klimatet och människan.

Strategin är också att använda gestaltandet av en plats som en metod för att eventuellt skydda den mot framtida exploatering.

Strategin kommer ur den initiala problemformuleringen, men är även anpassad efter den plats jag valt att studera, med hänsyn till den natur och kultur som finns given och kan uppmuntras där.

FÖRÄNDRING OCH FÖRSTÅELSE LIGGER I TIDEN

Landskapsförändringen förs, som tidigare beskrivits, framåt av olika aktörer - men är också starkt knuten till tiden som går. Olika cykler i naturen bär på olika tidsdimensioner, vilket kan användas som verktyg när mötet mellan människan och naturen accentueras. Långsiktig och kortsiktig förändring är alltid närvarande på en plats och medvetet väljer man vilken tidsdimension den förändring man vill accentuera har.

Vi uppfattar naturens processer som förändring i olika cykler. Vädret förändras kortsiktigt och klimatet förändras då vädret förändras under en längre period. Långsiktigt förändras hela det fysiska landskapet, vår livsmiljö och även våra perspektiv. Vår fysiska miljö förändras kortsiktigt (kanske) mest av människan och långsiktigt även av naturliga cykler. Ibland på grund av att det faktiska klimatet förändrats, men vidden av detta är svår att fastslå förrän efter lång tid. Därför tror jag att det är viktigt att man använder kortsiktiga, naturliga cykler för att accentuera förändringen i landskapet om man vill att den skall uppfattas och bli en del av utformningen. Den kortsiktiga förändringen kan vara ett medel för att föra upp intresset för den långsiktiga.

Det finns de kortsiktiga cykler som är förutsägbara så som tidvattnet, förändringarna mellan dag och natt, den årliga förändringen som är knuten till de olika årtiderna. Mer svår-förutsägbar förändring är den som relaterar till vädrets cykler, även om svängningarna ofta följer vissa mönster genom året.

'Time reflected in change and change reflected in time may just be the keys to understanding the natural world and our place within it' (Marc Treib, Corner (1999), sid. 40)

En metod för att accentuera de kortsiktiga förändringarna kan vara att dra ut på, förstärka eller skynda på de olika cykliska processerna i landskapet.

En annan metod som används som indikator på förändring i många Land art installationer har varit att tillföra ett nytt element i naturen vilket kan vävas in i de naturliga processerna och genom sin existens och påverkan på och av naturen visualisera den förändring som sker. Så fungerar exempelvis Lightening Field i New Mexico. (se sid 25)

De cykler jag har valt att använda i gestaltningsdelen i detta projekt är vattnets och växternas cykler (den första med bland annat en reagerande indikator och den sistnämnda genom odling).

De två har jag valt för att de båda har en stark förankring till det skånska landskapet. De är båda tydliga indikatorer på väder och säsong och ständigt närvarande i landskapet, De växlar både i uttryck och form genom vädrets och årtidernas växlingar. Men de förändras på grund av olika faktorer, på väldigt olika sätt och med olika tidsskala.

De två - vattnets och växternas cykler - kan tillsammans utgöra en god bredd för förändring över tid i en plats gestaltning. Odling innefattar cykler som människan är en direkt del av och vatten är något som påverkar både odlingen och oss på många olika sätt.

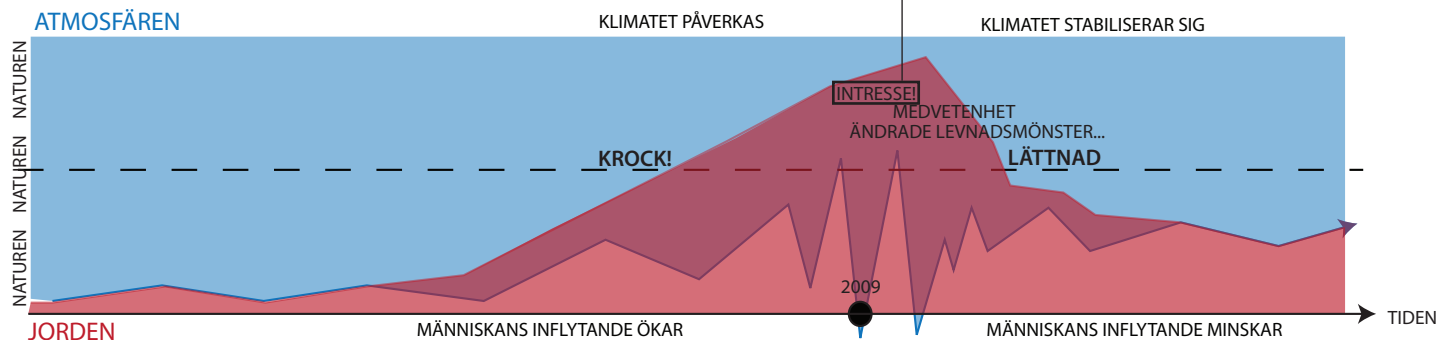

STRATEGI; INTRESSE FÖR KLIMATET GENOM LANDSKAPSARKITEKTUR

TANKEDIGRAM 2b; I landskapsarkitektur lyfts människans aktiviteter och naturliga växlingar i klimatet fram som två samverkande faktorer till den förändring som ständigt sker på platsen.

Utformningen strävar efter att dra fram positiva associationer till klimatet som fenomen samt att göra ett annars abstrakt problem konkret och platsspecifikt.

TANKEDIAGRAM 3 - MÖTET

PLATSEN PÅVERKAS AV MÄNNISKAN I SAMVERKAN MED NATUREN

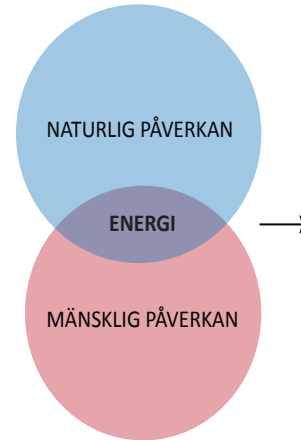
I gränssnittet mellan mänsklig och naturlig påverkan bildas en energi, en laddning som kan omvandlas till något positivt i utformningen på en plats.

Man ställer mänskliga faktorer mot naturliga processer, och beskriver sambandet genom landskapsarkitektur.

Det som avgör hur stor förändringen blir i landskapet beror både på yttre faktorer (de vi inte direkt kan påverka) och inre faktorer (den påverkan som görs av människan). Det är denna situation vi tycks befinna oss i idag, vilket leder till utmaningar inom alla discipliner - inte minst landskapsarkitekturen.

Jag blev intresserad av att lyfta mötet mellan människan och naturen i utformningen på platsen som två interaktiva poler och medverkare till ett ständigt förändrande mikroklimat. Kan dessutom både kortsiktiga och långsiktiga naturliga/kulturella fenomenen ges värde och testas med naturlig och mänsklig påverkan?

Platsen skall synligt påverkas och förändras av naturliga processer, men även av människan som rör sig och verkar i området. Att skapa en plattform för mänskliga initiativ till aktiviteter, intervention/interaktion på platsen blir en viktig målpunkt i utformningen,

Tankediagram 3.
Sammanlagd förändring
accentueras i gestaltningen
på en plats

INTRESSE SKAPAS FÖR KLIMATET GENOM ATT I LANDSKAPET ACCENTUERA DEN FÖRÄNDRING SOM MÄNNISKAN OCH NATUREN GEMENSAMT SKAPAR.

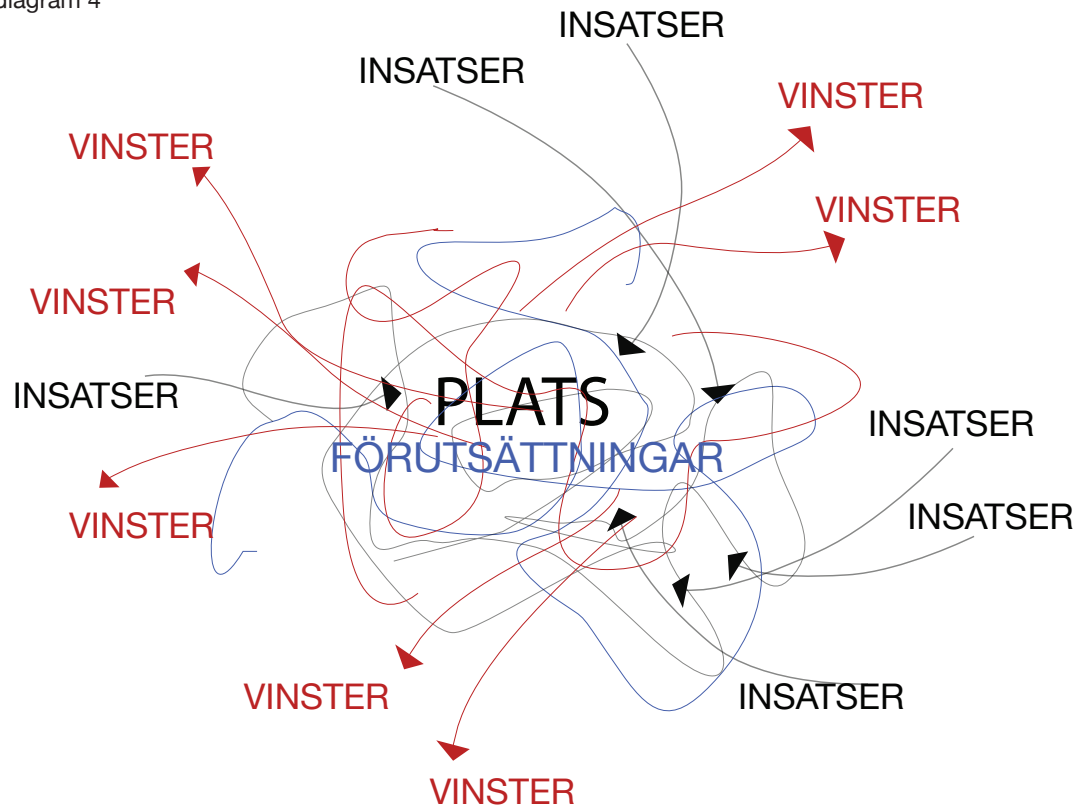

LANDSKAPSARKITEKTUR SOM STRATEGI

En arena används för att generera något av intresse. Man gestaltar en plats, gör insatser, lägger till något som förhöjer det som är förutsatt på platsen. En förutsättning är exempelvis klimatet. Sedan finns det massor av andra förutsättningar att ta hänsyn till. Sociala förhållanden, natur, kultur, topografi, arkitektur, och så vidare. Om insatserna kan samverka med de förutsättningar som finns på platsen kan gestaltningen generera synergieffekter, vilka leder till vinster.

STRATEGIKARTA

- Tankediagram 4

SKÅNSKT NATURLANDSKAP

TILL STOR DEL ODLING SOM
AVGRÄNSAS AV KUSTZON OCH HAV.

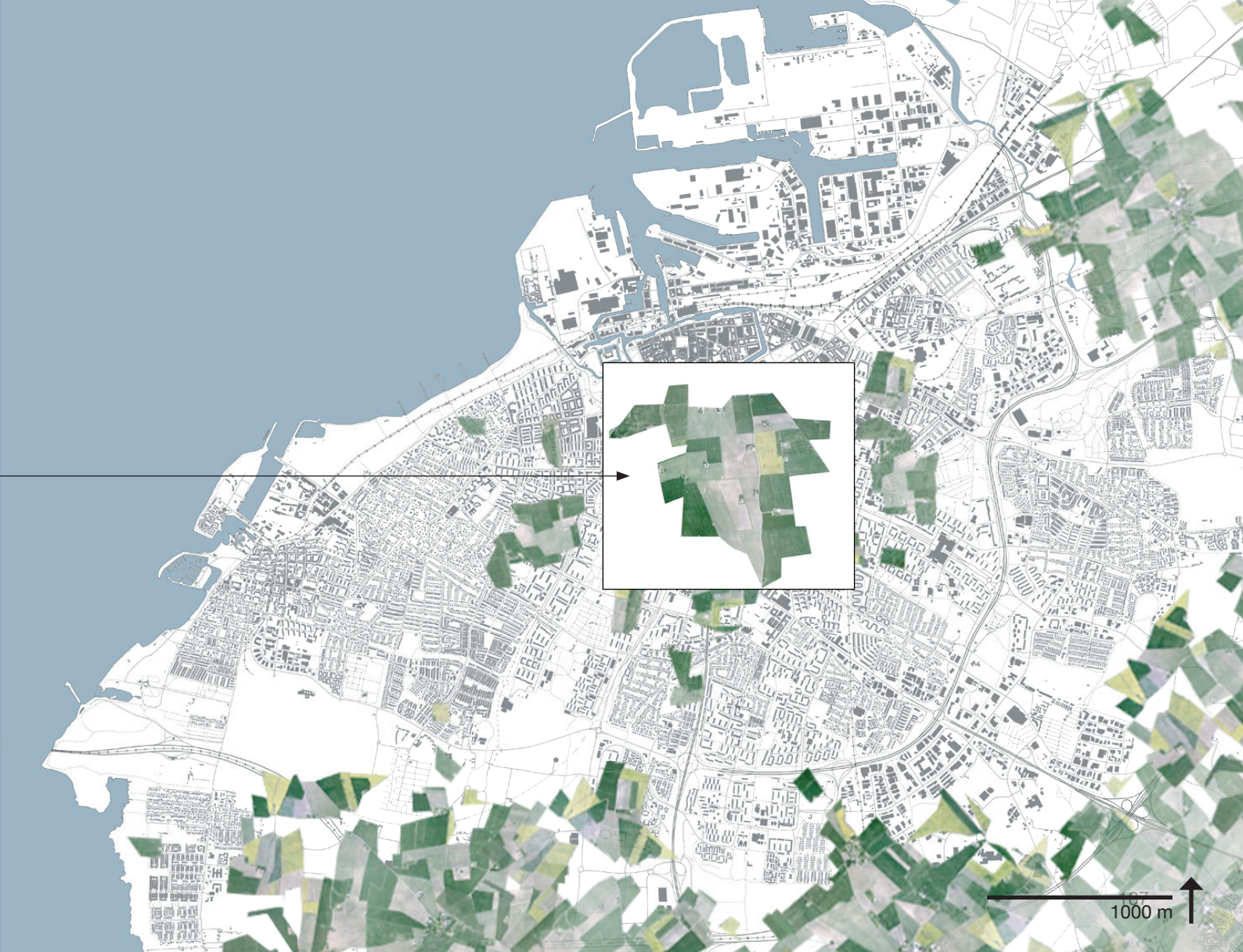

IN MED ETT STYCKE SKÅNSKT LANDSKAP I ETT OMRÅDE MED STOR BRIST PÅ GRÖNSTRUKTUR?

VÅR NATUR - ÅKERLANDSKAPET KANSKE KOMMER ATT GENOMGÅ EN FÖRÄNDRING NÄR KLIMATET FÖRÄNDRAS. KAN EN TOLKNING AV DENNA FÖRÄNDRING GÖRAS I ETT STADSRUM, ANPASSAD TILL DE BEHOV SOM FINNS DÄR?

'Det kliar i folks fingrar. Många i området vill odla men har ingen chans att få tag i en egen kolonilott. Man stoppar ner fröer i jorden på vartenda liten jordyta man finner. Det finns kreativa bland de boende som defakto vill, det finns resurser att använda. Vi vill vara med genom hela processen.'

- Jonas Bjärby, ordförande Möllevångsgruppen.

GESTALTNINGSPROGRAM

INTRODUKTION

I förslaget kommer jag att presentera ett överordnat gestaltningsprogram med principer för vad en utformning kan innehålla för att generera det jag strävat efter i min strategi. Jag har gjort ett förslag oberoende av rådande ägandeformer, med förhoppningen om att marken kan köpas upp av Malmö Stad.

FRÅN INSPIRATION TILL GESTALTANDE

Bild 1; Miroir D'Eau

Bild 2; Bokomslag; 'Fight Global Warming Now'

Bild 3; A Line made by Walking

Bild 4; Portholes

VILKA INTRESSEN FRÅN REFERENSOBJEKTEN VILL JAG FÖRA MED MIG TILL GESTALTANDET PÅ PLATSEN I MALMÖ?

- Landskapsarkitektur som en miljömedveten handling.
- Odling - kreativt, innovativt och landskapsförskönande.
- Vatten som indikator till förändring. Speglar sin omgivnings föränderlighet.
- Imitation och förstärkning av det som sker naturligt, fenomenologiskt och klimatologiskt på platsen gör den mer intressant.
- En installation som en länk mellan människan och naturen. Påverkbar från båda håll.
- Kroppen som verktyg, rörelsen genom platsen, delaktigheten i 'spektaklet' är viktig.
- Lagertänkande. Man lägger till något nytt som gör platsen mer användbar och lyfter det som redan finns där. Bäddar för en klimatsmart framtid.
- Växtligheten bör få ta plats på grund av; dess förändring i tid/växtcykler. Volym, dofter, ljusspel.
- Tiden är viktig. Den tid man spenderar på eller relaterar till en plats är avgörande för den förståelse och känsla man får för den och dess föränderlighet. Det är viktigt att platsen får växa fram över tid samt att utformningen svarar på - och är flexibel för förändring.

Bild 5; Lovejoy Plaza

Bild 6; Longjii Terraces

INSPIRATION TILL GESTALTANDET FRÅN

ÖVERGRIPANDE AVSIKTER MED UTFORMNINGEN

PLATSOBEROENDE PRINCIPER

(med utgångspunkterna; klimatet möter människan och gestaltning av parken sker som strategi för att uppnå målen)

Att skapa positiva associationer till klimatet som fenomen och lyfta insatser man kan göra för att 'klimatsmart' nyttja en yta och samtidigt höja upplevelsequalitén.

Intressen skall väckas för klimatet utan att man behöver prata om 'klimathotet'. Parken kan med de förutsättningar parker i allmänhet har, vara en mötesplats i städer där människor möter varandra, men där även människan möter naturen i staden.

Givna förutsättningar som klimat/väder tas tillgodo och samtidigt arbetar man aktivt för att människan skall bli en lika aktiv del i utformningen. Den sammanlagda påverkan från människan och naturen utgör det intressanta och hållbara resultat som parken har som mål att få.

Att lyfta fram nyttjande av mark för ett bättre klimat, exempelvis odling. En generativ plats med aktiviteter som kan inspirera och sprida sig...

PARKEN SOM STRATEGI

Som ett resultat av målsättningar, inspiration och platsens förutsättningar har jag definierat vilka insatser som kan göras på platsen och vilka vinster det kan generera.

Kombinationen av olika inslag och aktiviteter får samverka på platsen för att generera nya tankar och perspektiv. Parken som strategi kan vara ett sätt att lyfta ett intresse för klimatet genom aktiviteter som ger positiva associationer.

Väder och klimat är givet på platsen och tas tillvara och accentueras i utformningen.

Mänskliga aktiviteter och klimatologiska faktorer får mötas och nystas samman för att generera tankar om klimat, vår möjlighet att påverka och samtidigt påvisa hur klimatet är intressant och berikande för en plats.

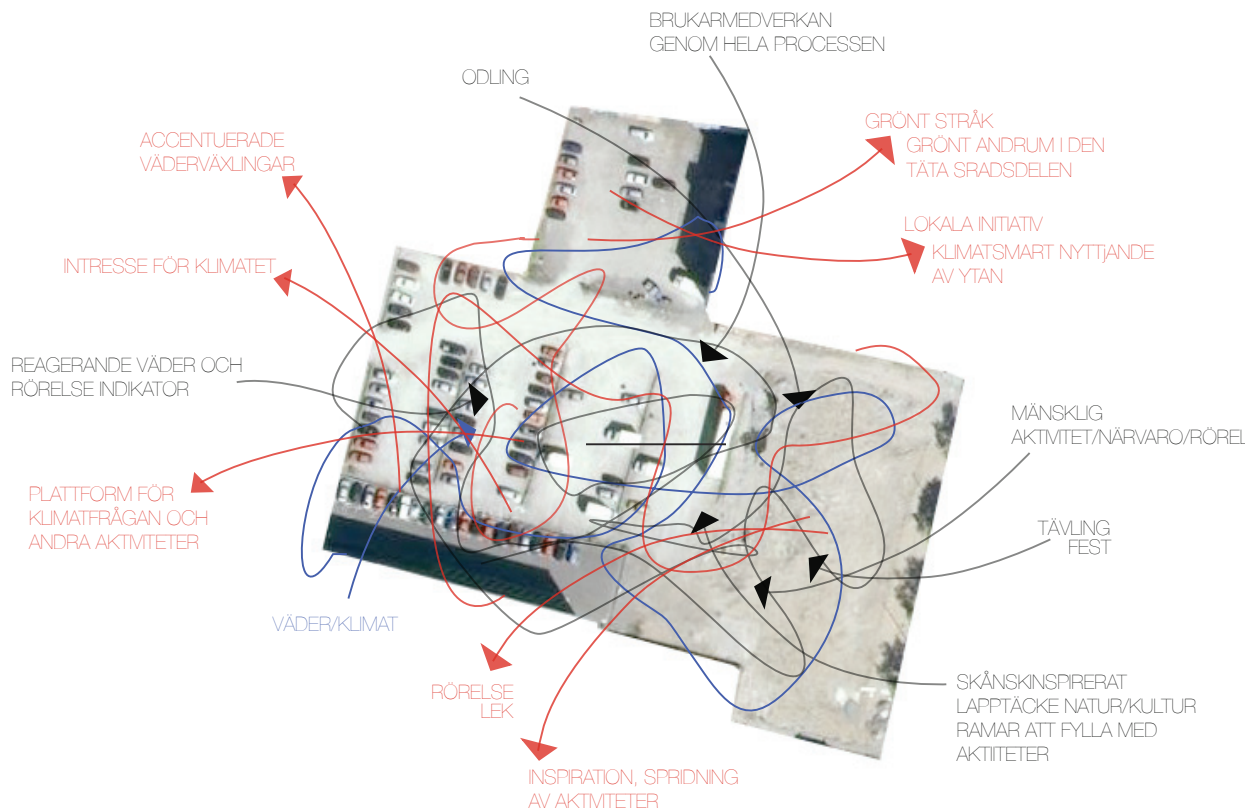
Mänsklig aktivitet och klimat kan här samverka och dess gemensamma påverkan av platsen utgör dess sammanlagda uttryck, allt förändras relativt.

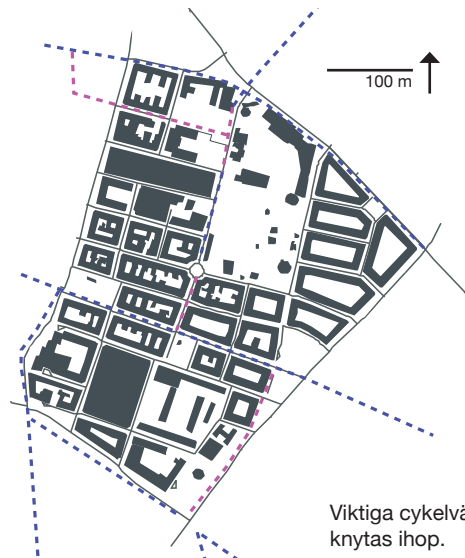
Kortsiktiga klimatologiska faktorer accentueras och platsen förändras även långsiktigt genom att klimatet och mänsklig aktivitet förändras.

Skånsk natur/kultur återintroduceras i staden och lokala intressen till odling tas omhand och värdesätts. Klimatsmarta lösningar så som lokal odling visas upp som källa för inspiration. Aktiviteterna kan på så vis sprida sig ut i Malmö och in i bostadsgårdarna, upp på balkongerna eller till andra platser där man kan odla.

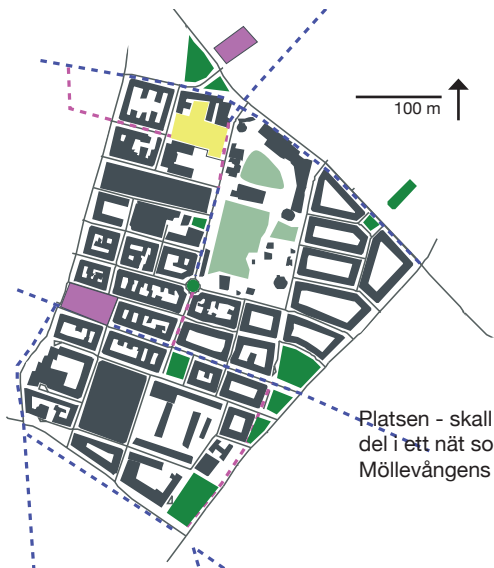

STRATEGIKARTA

Viktiga cykelvägar skall knytas ihop.

Platsen - skall bli en del i ett nät som skapar Möllevångens identitet

MÅLET MED PLATSEN

Förslaget skall bli ett klimativänligt och invånarvänligt alternativ till pågående byggplaner. Tanken är att parken 'pusslas' fram, lapp för lapp, successivt med invånarnas medverkan.

Förslaget skall bevara ett viktigt andrum i den täta stadsdelen och svara upp till Möllevångens invånares initiativ till aktiviteter samt behov av nya grönytor och mötesplatser.

Utformningen skall vara identitetsskapande, i riktlinjer med den profil Möllevången har som en ung stadsdel med många kvalitativa platser och lokala initiativ till aktiviteter. Både människan och vädret kan påverka platsens utformning.

Platsen skall fungera som en plattform för aktiviteter, en multiyta som kan varieras beroende på vad behovet är. Klimatfrågan är aktuell, men även andra frågor skall kunna få utrymme efterhand som nya behov uppstår.

Platsen skall lyfta fram och accentuera den förändring som sker i landskapet med olika tidsperspektiv. Väder, klimat och landskap. Platsen skall innebära en återintroduktion av natur och kultur, med underliggande tankar om hur det såg ut innan staden kom och hur det ännu idag ser ut runt om staden. Detta bidrar till en större mångfald och mer närvarande natur i stadsdelen.

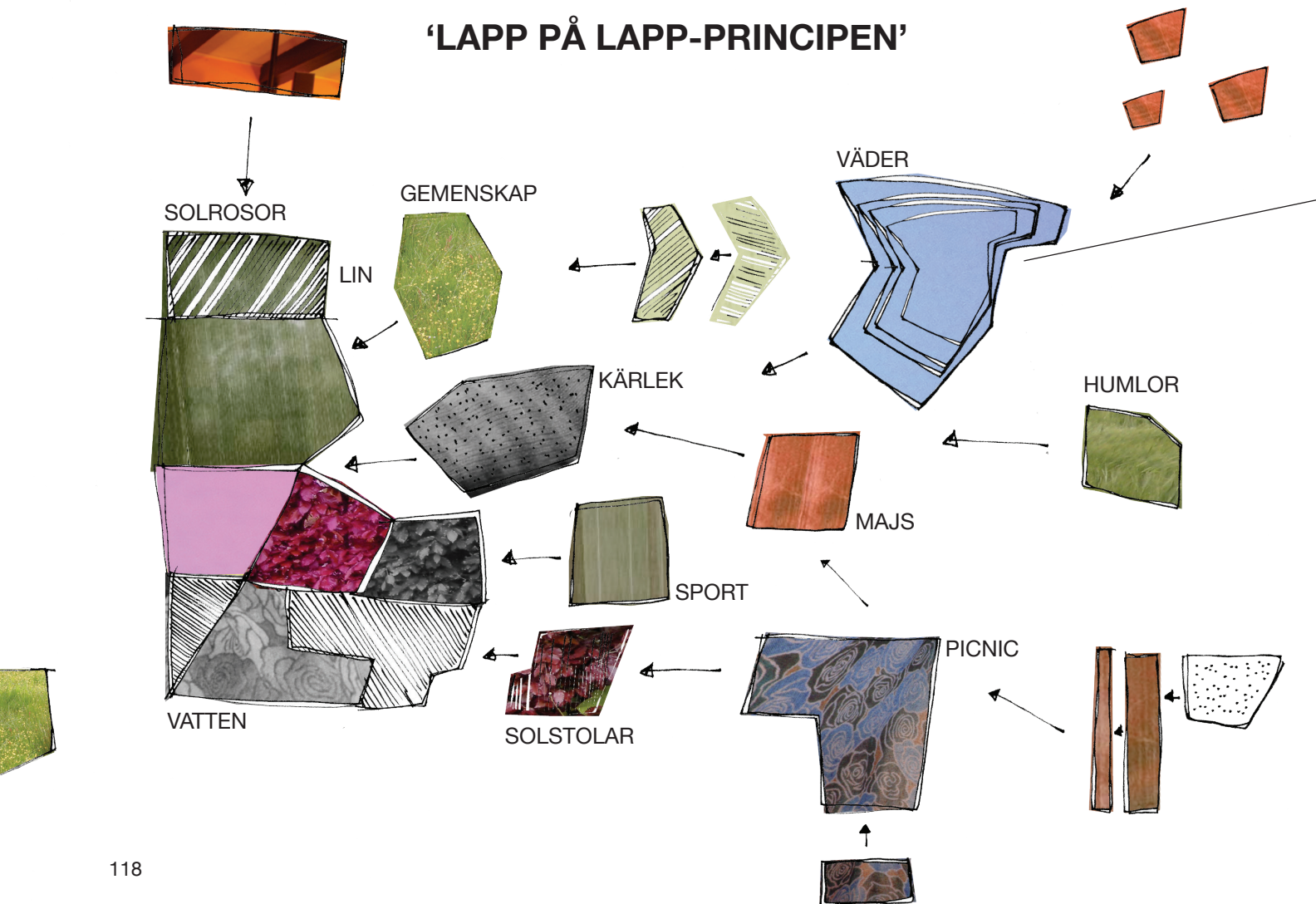
Befintliga cykelstråk knyts ihop på platsen.

PÅ VILKEN NIVÅ BESTÄMS PLATSENS FORM I DETTA EXAMENSARBETE?

I detta examensarbete utforskar jag den överordnande, konceptuella och programmerande delen i gestaltungsförslaget. Med arbetet i handen kan idéerna bäras vidare och utvecklas i en senare, mer detaljerande fas (se sid. 134-135). Målet med denna del av studien är främst att undersöka på vilket sätt man kan skapa en plats i linje med klimatfrågan och invånarnas identitet på Möllevången samt lägga en grundstruktur, som gör att platsen med invånarnas engagemang med tiden kan lyftas till en ännu högre nivå.

I nästkommande fas kan landskapsarkitekt och andra engagerade i platsen börja att lägga det riktiga pusslet, det som blir den fysiska platsen. Efter en inledande, involverande designprocess kommer en landskapsarkitekt med utvalt team att designa en överordnande struktur för platsen och dess nödvändiga funktioner, samt precisera ramarna för de olika delarna och när de skall byggas.

'LAPP PÅ LAPP-PRINCIPEN'

NÅGRA LAPPAR TERRASSERAS

En lapp i ytan får lyftas upp, terrasseras och bildas en 'väder- och rörelsestyrd indikator'. Det blir en plattform som också kan användas som scen.

Longjii Terraces i Kina; lapp på lapp...

Skånes åkerlandskap; lapp på lapp...

LAPP PÅ LAPP..

Hela ytan får ett mönster som liknar konturerna av ett skånskt åkerlandskap i plan. De olika lapparna innehåller olika funktioner och läggs som ett pussel över ytan efterhand som yta frigörs och beslut fattas om vad som skall göras där.

En del lappar är odlade, några lyfts upp, några är gräsbeklädda i markplan, några är fyllda med vatten. Någon kanske innehåller något helt annat. Intressen på Möllevången pekar mot att de boende vill odla, men även andra initiativ får chansen att lyftas genom en tävling som utlyses om ett bidrag och en yta att ta sig an för en eller annan klimatsmart aktivitet. Ett antal lappar kommer dock att vara reserverade för odling.

Olika inrättningar, exempelvis Möllevångsskolan erbjuds var sin lapp att odla på och sköta om. De övriga lapparna fördelas genom tävlingen. Malmö Stad sköter om de ytor som tillfälligt inte har någon brukare.

En lapp fridlyses som den är. Platsen har naturligt (och med människans hjälp) blivit bevuxen av vilda och planterade växter. Den fridlysta lappen blir en indikator på hur platsen hade blivit om 'den själv' fått bestämma.

Lappsystemet innebär att ytan får ramar inom vilka platsen kan vara flexibel för små och långsiktigt stora förändringar. Den kan förändras i etapper, och byggas upp eller brytas ned lapp för lapp.

Stigar dras tvärs över ytan som en förlängning av de linjer där man redan idag kan se att ett rörelsemönster har bildat stigar på platsens östra del.

OM MAN RULLAR UT EN ÅKERMATTA I STADEN...

BLIR DET HELT PLATT DÅ?

ELLER ÄR DET SÅ ATT ÅKERLANDSKAPET EGENTLIGEN ÄR GANSKA
SÅ VERTIKALT JÄMFÖRT MED MÄNNISKANS SKALA?

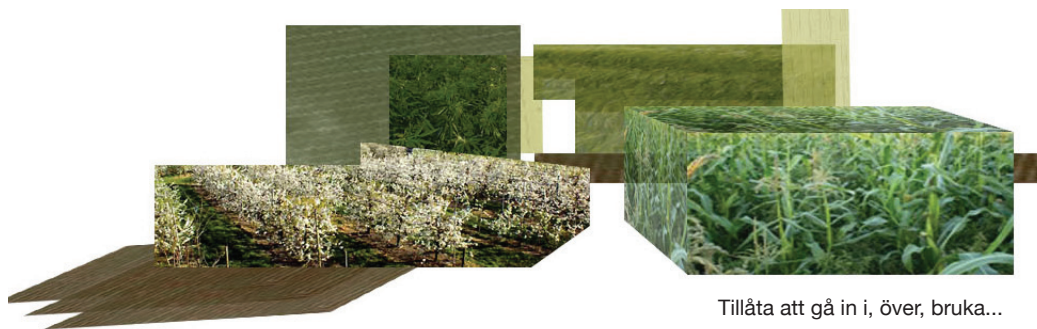

NYA PERSPEKTIV?

I framtiden kanske vi får vänja oss vid att man odlar i närmiljön, som ett sätt att reducera vår klimatpåverkan. Det kan även handla om att vi får börja odla nya grödor, som ett resultat av eventuell temperaturförändring, eller behov av plantor som är mer energieffektiva, exempelvis hampa. Utseendet på det skånska landskapet kanske förändras, och kanske även stadslandskapet då vi är i allt större behov av att producera lokalt.

Åkerlandskapet bär på många dimensioner, som bör tas tillvara i gestaltningen. Oerhört vackra konturer har bildats i landskapet som ett resultat av hundratals års brukande av jorden. Efterhand som tekniken utvecklats har skalan i åkerlandskapet blivit allt större. Kan man ta ner formerna till människans skala i staden och lyfta fram grödornas kvaliteter; estetiska, funktionella, ekologiska... Och lyfta åkerlandskapet volymer och vertikala dimensioner?

Tillåta att gå in i, över, bruka...

VOLYMER

Äppelträd; 4 - 10m
 Industrihampa; 4m
 Solrosor; 3-4m
 Majs; 2m
 Vete; 0,7m
 Raps; 0,7m
 Lin; 0,4m
 Sallad; 0,2m
 Kål; 0,3m
 Gräsmatta; 0,04m
 Fontän; 0 - 3m
 Vattenhål; -0,2m

STRATEGI INTERAKTIVITET 1

**KONTURERNA AV ETT ÅKER-
LANDSKAP ATT FYLLA**

**EN STRUKTUR SOM KNYTER
IHOP PLATSEN**

**KLIMATSMARTA AKTIVITETER
ENGAGERAR BRUKARE PÅ
PLATSEN**

'Det kliar i folks fingrar. Många i området vill odla, men har ingen chans att få tag i en egen kolonilott. Man stoppar ner fröer i jorden på vartenda liten jordyta man finner.

- Jonas Bjärby, ordförande Möllevångsgruppen.

RENODLA

Smakprover på vad man kan finna på skånska landsbygden värdesätts genom att få utrymme i stadskärnan. Speciellt klimatsmarta grödor lyfts fram för produktion av energi och mat, och eventuellt även för renande av jorden om det behövs.

Odlingen blir ett pedagogiskt inslag både genom att man visar upp en del av det landskap man finner i omgivningarna och att aktiviteter i området kan inspirera fler till att odla. Möllevångsskolans elever får ansvar för en egen del av parken.

TÄVLING

Mitt förslag är att ytor får brukas av boende på Möllevången gratis, med skötselbidrag från Malmö Stad mot att de hålls fina och fungerande. En tävling kommer att utlysas och organiseras av Möllevångsgruppen för att de som är mest engagerade och har en idé om platsens framtid kan få möjlighet att ta sig an en lapp.

FEST

Varje vår och höst ser jag framför mig hur en stor skördefest hålls på området. Lantbrukare samlas för marknad och säsongens primörer firas i samarbete med områdets krögare.

*STADSODLING - KUL, VACKERT,
KLIMATSSMART OCH GEMENSKAPS-
FRÄMJANDE*

STRATEGI INTERAKTIVITET 2

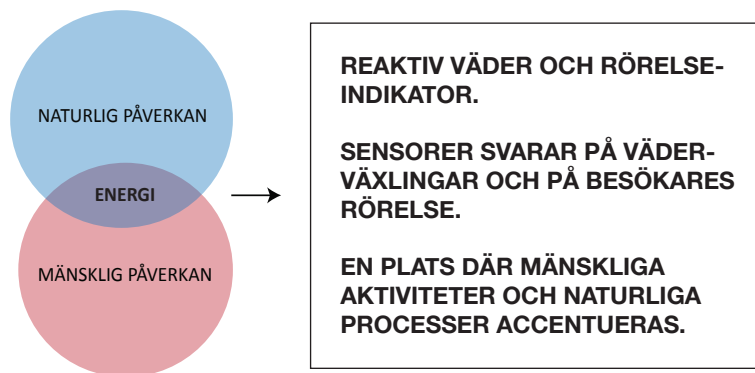

Bild 1: Harvey Milk Memorial, San Francisco

Bild 2; Longji Terraces i Kina; lapp på lapp...

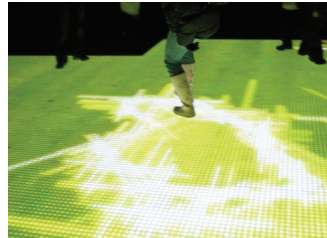

Bild 3; 'Strömmar', ljusinstallation i Sandnes 2008

VÄDER OCH RÖRELSESTYRD YTA

En metod för att accentuera de kortsiktiga förändringarna kan vara att dra ut på, förstärka eller skynda på de olika cykliska processerna i landskapet.

Några lappar lyfts upp, terrasseras och får verka som en 'reaktiv väder- och rörelseindikator'.

Sensorer reagerar på kvantitativa faktorer så som nederbörd, luftfuktighet och lufttryck, men även på mänsklig påverkan på platsen så som tryck mot ytan och rörelse.

När det regnat - eller om många rör sig på platsen reagerar sensorerna och vattenväggar bildas med olika höjd beroende på trycket. Vinden påverkar hur vattenväggarna ser ut. Solen reflekteras i vattendropparna. Så småningom lägger sig väggarna och ytan är bara blöt, tills den torkar.

Men om man springer över den bildas ridåer av vattenånga, och ytan blir blöt igen.

Ytans sensorer är inställda på varierad känslighet olika tider på dygnet/året och beroende på önskad aktivitet. Ytan kan också fungera som en plattform för konserter/demonstrationer/fest/sport/lek...

HOPPA OCH UPPLEV HUR DU
KAN GÖRA SKILLNAD NU!

*Du kan påverka direkt! -
Och på lång sikt!*

*kroppens rörelse
- en koldioxidneutral handling*

VÄDER OCH RÖRELSESTYRDA TERRASSER

STRATEGI INTERAKTIVITET 3

BRUKARMEDVERKAN I GESTALTNINGSPROCESSEN

För att både människan och klimatet ska vara närvarande på platsen och i dess utformning krävs det brukare. Det är viktigt att boende i området är involverade och känner sig hemma på platsen för att den ska fungera. Klimatets förutsättningar är givna, men för att få in den mänskliga faktorn är det viktigt att planera för att platsen skall vara öppen för brukarnas egna initiativ. Därför är det jag kommit fram till i detta projekt inte en färdig design. Den innehåller principer för hur jag tror att man kan ge förutsättningar för brukarinitiativ. Ett material med flexibla, men tydliga ramar att utgå ifrån när man sedan diskuterar hur platsen skall utformas.

MÖLLEVÅNGSGRUPPEN

Den andra september 2009 hade jag ett möte med Möllevångsgruppen i Malmö. Gruppens uppgift är att föra de boendes talan samt att jobba för gemenskap i kvarteret. De har drivit igenom projekt som exempelvis Möllevångsskolan, barnens bokbuss och Möllevångsfestivalen. Möllevången präglas av en stark gemenskapskultur och det är till viss del tack vare det arbete Möllevångsgruppen gör för området.

Önskemål som kom fram under mötet;

- ytor att odla på
- gröna, kvalitativa mötesplatser
- lektytor där de lite äldre barnen kan vara aktiva.

Ett sätt att ge de äldre barnen en plats skulle kunna vara att låta dem odla och ta hand om en bit mark. Detta skulle som ordförande Jonas Bjärby menade, kunna bli ett pedagogiskt inslag där ungdomarna både *'lär känna sitt eget landskap och lär sig att bruka jorden på ett ekologiskt hållbart sätt'*. Jonas berättade att Möllevångsgruppen länge funderat på vad man kan göra på 'Ödetomten', men inte ännu vetat exakt vad. Det kliar i folks fingrar att göra någonting med ytan då den i dagsläget står tom och oanvänd. Något som är väldigt synd då behovet är stort att bruka den till något annat. Man vet inte säkert om det kommer att hända något där under de närmsta åren då planerat byggnadsprojekt skjutits upp flera gånger. Om Möllevångsborna bara får chansen att sätta igång ett projekt, må det vara temporärt, så menade Jonas att det finns både arbetskraft och potentiella finansiärer som kan tänkas vara med genom hela processen och förverkliga ett klimatsmart projekt här.

BRUKARPUSSLET

Mitt förslag är att man i fortsatta diskussioner om platsens framtid använder ett så kallat brukarpussel som ett sätt att involvera de boende i processen. Interaktivitet är en bärande idé i utformningen och därför måste även brukarna få vara med och fylla de ytor som bildas då konturerna av ett åkerlandskap 'rullas ut' över platsen. Pusselbitarna / aktiviteterna kan bytas ut om behoven ändras. Både idéer och genomförande sker aktsamt och successivt...

Om tre år?

Om 5 år?

Om ett år?

INVOLVERANDE PROCESS

Examensarbetet och gestaltningsprogrammet avrundas här med en text om det som kommer att ingå i den framtida gestaltningsdelen som jag här lämnar över. Det krävs vidare en djup-gående analys av platsens spatiala och fysiska förhållanden, så väl som en omfattande involverande process.

En involverande process kommer att kräva ett stort engagemang i projektgruppen, som kommer att bestå av en projektledande landskapsarkitekt och representanter från både kommun, Möllevångsgruppen samt andra kreativa yrkegrupper. Exempelvis kan en konstnär, en industriell designer, en agronom, en ekolog och en barnpedagog vara med. En involverande fas kan koncentreras till två månaders brain-storming och kreativ verkstad. I nästa fas får planeringsgruppen som uppgift att sammanfatta insamlat material, och bryta ned förslaget till de minsta och viktigaste beståndsdelarna. En platsknuten undersökning kommer att göras parallellt. Utifrån erfarenheter från båda delar byggs en 3D-modell som publiceras till offentlig visning. Här får Malmö-borna en andra chans att göra sin röst hörd innan innehållet detaljprojekteras och byggs.

INVOLVERANDE /KOMMUNIKATIVA KOMPONENTER

-ÖPPEN VERKSTAD

I nära anslutning till platsen kommer planeringsgruppen sitta och arbeta i lokal med öppet hus, dit alla är välkomna att diskutera projektet och lägga brukarpusslet.

-BRUKARPUSSEL

Brukarpusslet kommer att spridas på Möllevången. Skolklasser på Möllevångsskolan kommer att ha work-shops, som styrs av projektgruppen, och där man diskuterar vad man vill göra på platsen. På så vis får även de unga i området känna ägarskap inför det som kommer att byggas.

-WEBSIDA / APP

En interaktiv websida kommer att upprättas, med information om platsen, dess potentiella framtid, med blogg och möjlighet-

er att ge inspel på. Denna kommer också att vara kopplad till en nedladdningsbar 'app' till mobilen, med vilken man enkelt kan navigera sig till och på platsen, ladda upp foton samt skriva inlägg i bloggen. Detta för att man i designprocessen skall nå ut till - och fånga upp inspel från så många som möjligt.

-LUNCH OCH FÖRELÄSNINGAR

Information kommer att ges på platsen i samband med festliga arrangemang. Malmöborna utbildas inom både klimat och stadsutveckling.

-FULLSKALAMODELL

I workshop på platsen kan den temporärt med brukarnas involvering att tillfälligt transformeras, i väntan på att parken skall bli färdigbyggd. Detta kan påverka parkens slutliga design.

-3D-MODELL

Som ett illustrativt och kommunikativt verktyg för att se både möjligheter och begränsningar i parken, kommer en 3D-Modell att byggas efter brain-storming perioden. Denna kommer att användas för förståelse av platsens lutning och storlek och som ett komplement och fortsättning på det mer konceptuella brukarpusslet. Med hjälp av 3D-modellen kan beräkningar av vattenavrinning och markfyllnad göras. Från början kommer detta att vara en fysisk arbetsmodell, som senare kan göras om till en digital 3D-modell som kan användas för detaljerandet av platsen.

KLIMATOLOGISKA, SPATIALA OCH TEKNISKA ANALYSER

-KLIMAT / SOL OCH SKUGGA

Sol och skuggdiagram kommer att göras för att undersöka vilka delar av området som är lämpliga, för olika aktiviteter. En stor del av platsen har mycket goda solförhållanden, medan en del delvis skuggas av kringliggande, höga bostadshus. Därför är det viktigt att planlägga så att växtlighet och mötesplatser placeras efter riktiga solförhållanden.

-KLIMAT / VATTEN

Mängden vatten som faller på ytan kommer att uppskattas och andelen genomsläppliga markmaterial kommer därefter att dimensioneras för att dagvatten skall kunna tas om hand lokalt.

Ett system för uppsamlande av dagvatten kan också planläggas, för att ge en lokal vattenreserv som kan användas till bevattning av parken och dess odlade areal.

-KLIMAT / VIND

Vindstudier visar vilka områden som är mest utsatta för vind. Utifrån detta kan eventuell vindskärmning utvärderas.

-RÖRELSER

Studie av rörelsemönster i området kommer att göras för att kunna placera och dimensionera inre kopplingar i förhållande till de som väntas färdas genom parken dagligen. Detta kan man delvis avläsa genom att studera vart gräset har slitits, likt i Richard Longs verk, A Line Made By Walking. Över hårdgjorda asfaltsytor behöver detta undersökas med annan metod. Nya stigar kan underlätta för de som skall transportera sig genom området, men också utmana besökaren att ta en omväg genom parkens olika delar.

-UNIVERSELL UTFORMNING

Formella och universellt utformade gångstråk och samlingssplatser kommer att ritas och byggas från starten. Detta för att säkerställa att parken blir tillgänglig för alla, från parkens första öppningsdag.

-SÄKERHET / TRYGGHET

Belysning och säkra lekareal planläggs av ämneskunnig, med inspel från brukarna. Detta skall också vara på plats från parkens första öppningsdag.

-INRAMNING

Platsens inramning kommer att definieras av en landskapsarkitekt. Parken kommer att gestaltas för att bli så trygg att man kan gå genom den nattetid. Däremot kan det uppkomma behov för en form av avgränsning mot de odlade ytorna, som ett resultat av att det kan vara många berusade människor i området på helgnätterna. Denna inramning som bör vara så grön och transparent som möjligt, ritas av landskapsarkitekt och byggs som ram runt alla odlingslotter för att ge ett helhetligt uttryck. Kanter kan utformas för att skapa kombinerade lek- och sittplatser.

-MARKBYGGNAD

Grundplattan för området kommer att förberedas med olika typer av underbyggnad. Areal som skall innehålla växter kommer att underbyggas med dränerande massor, och matjord med lämplig hummus- och sandhalt. En viss procent av ytan med goda solförhållanden kommer att öronmärkas till detta ändamål. Hårdgjorda ytor kommer att underbyggas med de krav som material och kommande aktiviteter kräver.

PARKEN BYGGS I TRE FASER...

Innan parken börjar byggas skall en plan finnas för hela parken med ett ramverk som kan uppfyllas med aktivitetsområden, gångstigar, belysning och sittplatser i förslagsvis tre faser. Den befintliga parkeringsytan kan då gradvis minska i storlek och frigjorda ytor kan fyllas med de önskemål som Möllevångsborna yttrar;

-ytor att odla på

-gröna, kvalitativa mötesplatser

-lektytor där de lite äldre barnen kan vara aktiva

-övriga önskemål som uppkommer i designprocessen

Områdets utbredning kommer här att påverkas av vilket engagemang som väcks av de boende i området och vilken kapacitet kommunen har att sköta delar av parken. Detta kommer att bli ett tätt samarbete mellan kommun och medborgare och uppgifterna kommer att fördelas mellan dem båda. Kommunen kommer här att sätta av medel till projektgruppen så att den kan vara aktiv ända tills parken är färdigbyggd.

CIRKULÄR PROCESS

Som en del i det cirkulära tankesättet finns det utrymme för att bruksområdena kommer att skiftas om i parken på sikt. Parken blir flexibel för de förändringar som kan ske i både samhälle, klimat och ekonomi. Projektgruppen arbetar med detta som en av sina grundprinciper och konsten blir att fånga upp och realisera rätt saker på rätt tid.

FRAMTIDEN?

AVSLUT

AVSLUT

REFLEKTION: PROCESSENS STRATEGIER

En stor del av arbetet i detta exjobb har utgjorts av att bygga upp strategier i olika sammanhängande lager. Genomförandet innehåller strategier på tre nivåer, som vuxit fram parallellt. För varje nivå jag hoppat ner har jag försökt att reducera frågeställningarna och fokusera på en allt mindre skala - i både tid och rum. De olika nivåerna tar upp ungefär en tredjedel var av den totala tiden för att skriva examensarbetet.

DE TRE STRATEGILAGREN

Den första strateginivån jag arbetat med var metoden för hur genomförandet av examensarbetet skulle gå till. Den utgjordes av det cirkulära metoddigram som jag beskrivit på sidan 16. Den gav en grund för att kunna arbeta och bygga upp strategier i andra nivåer parallellt. Den var en hjälp för att kunna gå vidare till följande strateginivåer och samtidigt kunna hålla mig kvar i - och omvärdera den första.

Den andra nivån innebar utvecklandet av en strategi för hur man kan använda landskapsgestaltandet som en metod för att lösa den problemformulering som beskrivits under arbetets initialperiod. Strategitänkandet utgjordes av reflektioner om hur man med hjälp av landskapsarkitektur kan diskutera en fråga som är förankrad i så mycket annat idag. Strategin var att tolka en stor fråga genom landskapsarkitektur och genom utformningen av en park göra frågan mindre och fysiskt angreppbar på ett direkt sätt. En utmaning var att dra ur de delar av klimatfrågan som kan ha en möjlig koppling till landskapsarkitektur och beskriva ett möjligt (-ett bland kanske en miljon andra) sätt som vi i vår yrkesgrupp kan bidra till en hållbar utveckling. Jag ville också här redogöra för hur jag skulle gå tillväga och vad strategin skulle leda till för resultat. Jag valde här att fokusera på den energi som jag tror finns i samverkan mellan naturliga och mänskliga processer. Likt effekten, känslan, den omväl-

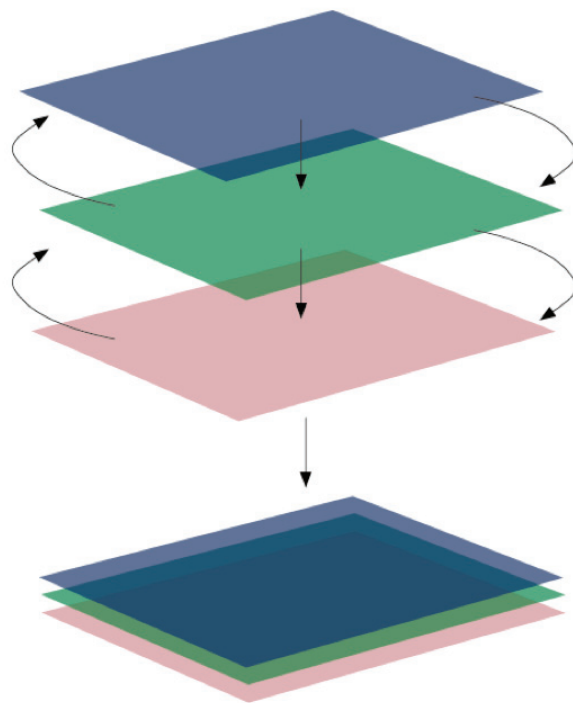

Illustration gjord efter samtal
med Tiina Sarap

vande upplevelsen som erfars när man surfar på en våg, tänkte jag att kanske landskapsarkitektur när den är som bäst, kan uppbbringa samma känsla. - Om båda dessa krafter får mötas och dynamiken, samverkan mellan de olika (annars gärna motsträvande) processerna, höjer varandra i en utformning.

Den tredje strategin innebar att utforma ett överordnat, plats-specifikt gestaltningsprogram för den park, som jag beskrivit som verktyget för att lösa problemställningen. Denna tredje strategi är underordnad de två första. I många gestaltningsutmaningar är det denna tredje strategifas som är den man börjar med direkt i arbetet. Man utgår ifrån en plats, undersöker vad problematiken är kring platsen, utvecklar ett koncept för den och utformar efter de principer som här har formulerats. Är det inom ramarna för ett examensarbete så krävs det även en strategi på den första nivån - en metod för arbetet. Man går då ofta nerifrån och upp i processens olika strateginivåer (i förhållande till min illustration). Men det är inte lika säkert att man utvecklar mellanstrategilagret. Jag tror att det ofta finns där på ett eller annat sätt, att man har ett visst mål med att utformandet ska generera andra goda effekter. Att utformandet alltid mer eller mindre är en strategi för att man ska uppnå något mer med gestaltningen. Men man kanske inte alltid är medveten om det, vilket gör att man eventuellt riskerar att missa potentialen i att strategiskt forma och att formulera denna strategi.

Den tredje strategin är den som jag känner att jag slutfört minst. Jag har aningar om vad jag vill att platsen ska bli, men har inte gett den någon definitiv form. Men detta kan också vara en kvalitet. Om platsen skall bli det jag hoppas på - ett lapptäcke som formas av och förstärker både människans aktiviteter och klimatet, så tror jag att det är nödvändigt att brukarna, de boende i området aktiveras mer innan formerna definieras.

ATT ARBETA MED STRATEGIER I OLIKA SKALOR

Arbetet med strategier i olika nivåer har gjort projektet svårt att greppa och förstå, länge innan den insikten infann sig. Detta kom som en uppenbarelse så sent som under arbetets sista veckor. Jag har mer eller mindre omedvetet arbetat med strategierna i alla tre lager, men har alltså hunnit olika långt med att formulera de olika.

Jag tror inte alltid att det underlättar att jobba med alla lager. Snarare tvärt om så försvårar det och förlänger hela processen. Det förlänger processen och tvingar en till att koppla sitt arbete till yttre omständigheter vilket kan hindra och stoppa upp. Ska man ta hänsyn till alla yttre faktorer kommer man inte framåt och det intuitiva arbetet förhindras. Man blir en slav under olika strategier och i en värld av svårlösliga problem. - Samtidigt om man inte kopplar till omvärlden och ser sitt arbete som en betydande komponent i andra större system, så är risken stor att man inte drar arbetet ut till den spets som det finns potential för. Det svåra här är att finna balansen mellan hur styrd man är och hur intuitivt man arbetar. Därför tror jag mycket på det cirkulära arbetssättet. Man delar upp delarna, tillåter sig att släppa de andra för en stund och går sedan tillbaka, reflekterar och omvärderar och hoppas på att man genom sin undersökande period kommit fram till problemställningar som har en så pass bra grund att man intuitivt jobbar efter den. Ramarna ska vara så pass tydliga att man kan 'fluffa loss' innanför dem.

I mitt arbete har jag försökt att varva mellan reflektivt och intuitivt arbete. Ta turer utanför ramarna och sedan leta mig tillbaka in i arbetet igen med ny inspiration och energi, som jag samlat på mig bland annat från de olika referensobjekten.

SAMMANFATTNING; PROCESSENS STRATEGIER

1 Strategi för arbetet; metoden

Vad är problemet? varför är det ett problem?

Hur går jag till väga?

Vad blir produkten?

2 Gestaltning som strategi

(Platsberoende principer)

Vilka är verktygen för att lösa problemet?

Hur använder jag verktyget?

Vad är den önskade effekten?

3 Strategi för platsen

(Platsberoende principer)

Vad är det för plats? varför arbeta med den platsen?

För vem?

Hur skall platsen utformas?

Vad blir resultatet? Gestaltningsprogram!

Material, funktioner, konstruktioner...

Resultatet

Sammanlagda strategier leder till verkställandet av en plats.

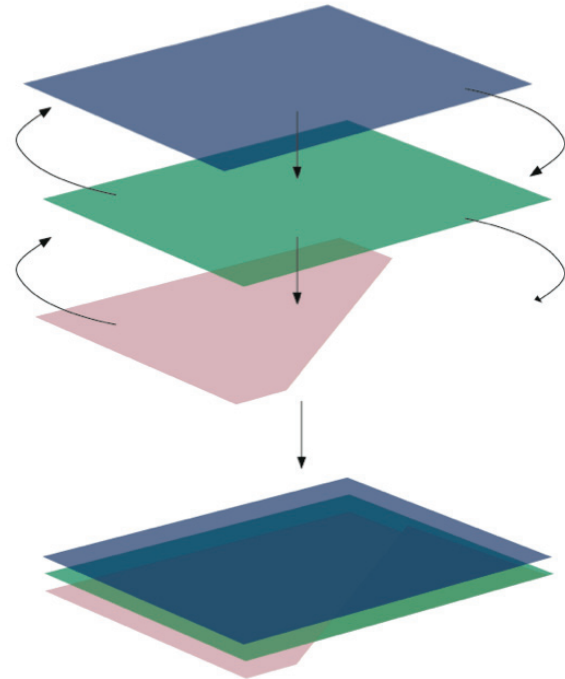
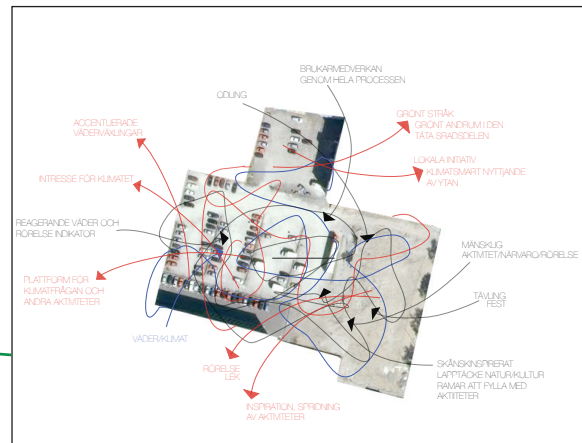
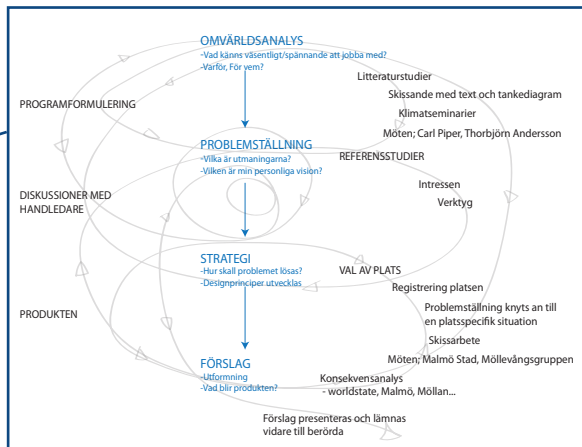

Illustration gjord efter samtal
med Tiina Sarap

OM ATT ARBETA MED KLIMATET

Att arbeta med och reflektera över klimatfrågan har varit en tuff uppgift. Klimatdebatten som pågår är egentligen något som oftast bara tråkar ut mig och får mig att känna mig dystert inför framtiden. Jag har varit rädd att mitt arbete skulle bli ett i mängden av alla moralpredikningar, och har därför gjort mitt yttersta för att dra positiva aspekter ur klimatet som fenomen och att fokusera på åtgärder som också kan förhöja upplevelsen av en plats. Om det är möjligt att bygga en plats på det motsägelsefulla i att klimatet är något som är spännande - och samtidigt prata om åtgärder för att motverka klimatförändringarna, det vet jag inte. Men jag tror på att det är värt ett försök. Människan är rädd för vilka förändringar som kommer att ske i världen i framtiden. Och man kan inte komma ifrån att det är svårt att lägga skulden och arbetet på den lilla människan för att lösa problemen i den stora skalan. Jag tror att man måste försöka avdramatisera frågan, sluta prata om ett 'hot' och i stället fokusera på det möjligen goda framtidsscenariet, 'klimathoppet' som vi gemensamt kan jobba för. - Avdramatisera och skildra det positiva scenariet för att man som människa också ska orka engagera sig och ställa om.

SLUTLIGEN...

I efterhand måste jag säga att jag tyckt att skriva examensarbete har varit väldigt roligt. Jag har kunnat fördjupa mig i mina intressen och samtidigt upptäckt det intressanta med att använda metoden som ett aktivt redskap i arbetsprocessen och förstått hur viktigt det är för resultatet. Detta måste jag speciellt tacka mina handledare Anders Mårsén och Tiina Sarap för.

Jag tror att förståelsen för process, strategier och metoder har varit det viktigaste jag bär med mig från arbetet. Att vara medveten om hur jag kan ta mig an en uppgift med alternativa metoder för olika resultat tror jag öppnar möjligheter att enklare påverka hur jag arbetar i mitt framtida yrkesliv.

KÄLLFÖRTECKNING

LITTERATUR

Hough Michael (2004) *Cities and Natural Processes – A basis for sustainability, 2nd edition*

McKibben Bill (2007), *Fight Global Warming Now! - The Handbook for Taking Action in Your Community* Holt Paperback, New York

Kastner Jeffrey (1998), *Land and Environmental Art*, Phaidon press Limited

Kassler Elizabeth B. (1984) *Modern Gardens and the Landscape* Museum of modern Art, 1964, 2nd edition

Margolis Liat, Robinson Alexander (2007), *Living Systems - Innovative Materials and technologies for Landscape Architecture*. Birkhäuser Verlag AG, Germany.

Sonfist Alan (2004), *Nature –The end of Art* Gli Ori, Florence, Italy

Corner James (1999), *Recovering Landscapes - Essays in Contemporary Landscape Architecture* Princeton Architectural Press, New York

Gehl Jan, Gemsoe Lars (2000) *Nye Byrum* Arkitektens Forlag, København

Flannery Tim (2007) *The Weather Makers – How we are changing the climate and what it means for life on Earth*

ÖVRIGA DOKUMENT/INTERNET

Sarap Tiina, Göransson Christer (1995) *Att Gestalta en Tanke*. Institutionen för landskapsplanering, SLU Alnarp. Opublicerad.

Utvecklingsplan för Möllevången. Förslag till åtgärder, Våren 2006.
Malmö Stad, Gatukontoret 2005 -2006. Antagen av Tekniska Nämnden 2006.

Malmö Grönplan 2003. Malmö Stad; gatukontoret, stadsbyggnadskontoret, fritidsförvaltningen och fastighetskontoret
(<http://www.malmo.se/download/18.d2883b1062dd5005e800081/NyPopularskarm.pdf>)

'Malmö Stads Trafikmängder' (2008), Malmö Gatukontor, Trafikavdelningen,
<http://www.malmo.se/download/18.5d8108001222c393c00800019452/Biltrafikflöde+på+internet%282008%29.pdf>

Åtgärdsprogram 'Hej Södra Innerstaden!'
Malmö Stad, Gatukontoret 2008.
(http://www.malmo.se/download/18.7e45ceb511c52b7cf0780006799/Atgardsprogram_SI.pdf)

HEMSIDOR;
Annehem (<http://www.annehem.se/?id=116> (090916))

Turenscape www.turenscape.com (090719)

Richard Long; www.richardlong.org

TIDSSKRIFTER

Topos 65 – Concept and Form; 2009

INTERVJUER/MÖTEN

Anders Mårsén, Landskapsarkitekt, NOD Natur Orienterad Desgn, Stockholm. (090319)

Carl Piper, Högestads Förvaltning. Miljö- och klimatexpert (090327)

Kristina Blennow, forskare på, Institutionen för sydsvensk skogsvetenskap, SLU Alnarp (090422)

Henrik Eckersten, forskare på institutionen för ekologi, SLU, Ultuna (090504)

Thorbjörn Andersson, Landskapsarkitekt, Sweco, Stockholm (090505)

Jonas Bjärby, ordförande Möllevångsgruppen, Malmö (090902)

BILDKÄLLOR

STYCKE;

KLIMAT I LANDSKAP

Landskapsarkitektur och klimat

Bild 1; Auditorium Forcourt Fountain; <http://www.tclf.org/pioneers/profiles/halprin/index.htm> (The cultural landscape foundation, 090728)

Bild 2; Lightening Field;

Bild nedan; Lightening Field. <http://www.flickr.com/photos/aur2899/1050648079/>

Bild 3; Harvey Milk Memorial; Bild överst; <http://towleroad.typepad.com/.a/6a00d8341c730253ef011570be783f970b-800wi>

REFERENSER

Fountain Series, Lawrence Halprin

Bild 1; <http://www.tclf.org/pioneers/profiles/halprin/index.htm> (The cultural landscape foundation, 090728)

Bild 2; Lovejoy Plaza; Nye Byrum, Jan Gehl, 2000

bild vänster; <http://www.flickr.com/photos/henrybrink/3248027755/>, bilder höger; Nye Byrum, Jan Gehl, 2000

A Line Made by Walking

Bild 1; A line made by walking; www.richardlong.org

Step it up Action

Bild 1; <http://www.flickr.com/photos/lifebegreen/459315566/>

Bild 2; <http://www.flickr.com/photos/pictoscribe/459161575/>

Bild 3; Bokomslag; Fight Global Warming Now; McKibben 2007

Portholes

Bild 1, 2 Nature – The end of Art

Time Landscape

Bild 1; Nature – The end of Art

Miroir D'eau

Bild 1; Pagliaccio Cattivo

Tanner Fountain

Foto; <http://www.flickr.com/photos/shipark/2656903186/>

Turenscape

Bild 1; http://www.turenscape.com/english/projects/p_view.asp?id=323 (090719)

Bild 2; <http://www.asla.org/awards/2006/06winners/186.html> (090719)

FÖRSLAG

Inspiration

Bild 1; Miroir D'Eau; Pagliaccio Cattivo

Bild 2; (Bokomslag; 'Fight Global Warming Now')

Bild 3; A Line made by Walking (www.richardlong.org, 090607)
Bild 4; Portholes; Alan Sonfist (Nature - The end of Art, 2004)
Bild 5; Lovejoy Plaza, Lawrence Halprin (Gehl, 2000)

FÖRSTUDIER

LITTERATUR

Halprin Lawrence (1986), *Changing Places*
San Francissco Museum of Modern Art

Bernes Claes (2003) *En Varmare Värld – Monitor 18*
Claes Bernes, AB, Danagårds Grafiska, Ödeshög, 2003

Tufnell Ben (2006) *Land Art*
Tate 2006

Dow Kirstin, Downing E Thomas (2006) *The Atlas of Climate Change – Mapping the World's Greatest Challenge*
Earthscan /the International institute for Environment and Development. Myriad Editions Limited, Brighton, UK

Shirley Peter, Moughtin Cliff (2005) *Urban Design – Green Dimensions*; 2nd edition.

RAPPORTER;

ASLA *Statement on Climate Change* – American Society of Landscape Architecture (2008). www.asla.org

International Panel on Climate Change Report 2007
United Nations Website; www.un.org ???

-Ridderheimsrapporten, Pressrelease Göteborg, February 3:rd
2009. Report made by Kairos Future and Jerlov Kommunikation on
mission by Ridderheims & Falbygden AB.
Klimatfrågan - ett hot mot välfärden.... ???

TIDSSKRIFTER

Topos 63 – Transformation; 2008

© 2009 Google

Sveriges
lantbruksuniversitet